

Testi end!

Eisel rahatarkuse päeval jagasid pankurid põhi-
koolides raha-
asjade korralda-
mise algteadmisi.
Vaata, kui osav
oled rahaasjades
sina. lk 9

„Hüljatud” kinolinal allahindlust ei tee

Muusikali filmiver-
sioon on ülikvali-
teetne ning staarid
Hugh Jackman ja
Russell Crowe ei jää
laulmisega hätta. lk 14

Hansson palus andeks

VEB Fond:
Eesti Panga
president Ardo
Hansson tun-
nistas, et 1995.
aastal saadeti
Venemaale
valeandmeid.

lk 9, 11

Dreamliner on Boeingu jaoks õudne unenägu

Boeingu unistustelen-
nukil Dreamlineril ilm-
neb järjest uusi vigu.
Kas tellijad loobuvad
ebaturvalise kuvandiga
lennukist? lk 8

Eesti Päevaleht

HIND EESTIS 1,15 EURO | VÄLISMAAL 2,10 EURO | NR 12 | NELJAPÄEV, 17. JAANUAR 2013

ajaleht.epl.ee

Foto: Delfi lugeja

Kohtualune Lõugas sai tööle tagasi

Pistise võtmises süüdistatav Tallin-
na linnaametnik Vello Lõugas sai
kohtuotsusega 1464-eurose kuu-
palgaga töökoha tagasi ja pidi eile
ühisrajal sõitjaid pildistama.

Kodutuks võib jääb ka 300-eurost palka saades

- Korterit üürimine, rääkimata korteri ostmisest, on nii kallis, et seda ei suuda endale lubada isegi miinimumpalgast rohkem teenijad.
- Üks lahendus oleks luua sotsiaallaenu fond, et pered saaksid raskused üle elada ilma pangast laenu võtmata.
- Probleem järjest süveneb, ainuüksi Paljassaare sotsiaalmajutusüksusse pääsemiseks on ennast järjekorda pannud ligi 400 inimest.

lk 2–3

Elioni enneolematu tarkvarariike halvas inimeste ja firmade elu

T eispäeva õhtul tekkinud ja üle ööpäeva kestnud Elioni tarkvaratõrge jätis inimesed telepildita ja firmad veebiteenuseta. Kasutajad ei pääsenud ka hot.ee e-postikeskkonda.

Kui suure kahju seekordne tarkvaratõrge põhjustas, pole veel teada, aga väga tõenäo-

line on, et firmad hakkavad kompensatsiooni küsima. Inimestele korvatakse telepildi kadumine tasuta kordussaadetega kuu lõpuni ja tasuta saab vaadata kaheksat videolaenutuse filmi. Firmadele hüvitatakse e-posti ja veebimajutuse kadumine selle jaanuari-
kuise 50% soodustusega. lk 4

JUHTKIRI

Sotsiaallaen kodututele abiks

Tänane Eesti Päevaleht kirjutab inimestest, kes töötavad ja töötavad, kuid elavad sellegipoolest koduta. Madalpalgaline üksikvanem lihtsalt ei suuda endale isegi odavat korterit üürida, sest tema kuu aja palk ongi umbkaudu üüri ja kommunaalkulude suurune. Söömisest tuleks siis hoopis loobuda. Tallinnas on koduta üle 1220 inimese.

Kaugeltki mitte kõik neist ei vasta stereotüüpsele arusaamale „ah, nad on ise süüdi, joovad seal aknoli”. Töö, mida nad teevad, ei pruugi võimaldada äraelamist, töötgemisvõime võib olla haiguste tõttu pärsitud ja purunenud perekonnasidemete tõttu peab üksi hakkama saama. Finantskoorem on tegelikkuses veelgi raskem. Selline inimväärikuseta elu on häbiplekk ka Eestile. Paljuräägitud kõrgtehnoloogilisel „Skype’i-saarel” võiks kõigil vähemalt olla katus pea kohal ja kindlustunne, et see on seal ka homme.

Võimalikke lahendusi pole üks, vaid mitu korraga. Esiteks tuleks erasektoril tunnistada, et ka temal on siin vastutus. Üle jõu käivate pangalaenude tõttu on nii mõnigi tänane kodutu kaotanud elupinna ja peab nüüd ulualust otsima, kust juhtub. Eesti pangad võivad konverentsidel sotsiaalsest vastutusest heietada palju tahavad, siiralt mõjub see ikkagi siis, kui nad pakuvad omalt poolt lahendusi praegusele sundmüügi ja kodutuse ahelale.

Hättasattunutest Völatsükli leevendamiseks oleks mõistlik luua sotsiaallaen, soovitavad sotsiaaltöötajad.

tada sotsiaallaen, mis võimaldaks neil völatsükli leevendada ja tähendaks, et inimestel pole vaja viimases hädas kiir-laenu võtta. On tösi, et see laen võib jäägitult kaotsi minna. Kuid sama kehtib ka laenude kohta, mida Eesti käendab ühele Euroopa Liidu liikmesriigile. Needki võivad muutuda lootusetuks. Miks me peaksime oma kaaskodanikke kehvemini kohtlema? Sotsiaallaen võiks tekkida nii riigi kui ka pangaliidu sotsiaalse vastutuse algatusena. Kodutuid on siiski piisavalt vähe, et laias plaanis oleks nende vajatav summa riigile või suurettevõttele küllalt tühine koorem.

Pingutuse põhiraskus langeb paratamatult omavalitsustele. Siin Tallinnas on sotsiaalmajutuskeskused rahvast pungil, tahtjaid on tohutult rohkem kui neid, kes sinna mahuvad. Praegu on puudu ligikaudu 600 majutusk kohta. See näitab, et tuleb leida võimalus sotsiaal- ja munitsipaal-maju juurde rajada ning ennekõike teha seda mõistlike kuludega. Ja need ruumid peavad saama tõelistele abivajajatele, sest kodutus on häbiplekk mitte üksnes kodutule. ●

REPLIIK

Kõige vääritud amet

Filosoofiabakalaureusekraadiga noor kurtis üleilises Päevalehes, et ei leia tööd. Noor nentis, et asi on hull, aga veel siiski mitte nii hull, et peaks minema tööle klientideenindajana. Näib, et see oli kõige hirmsam asi, mida ta suutis ette kujutada. Töötada müüjana, võeh! Ettekandjana, oh õudu!

See iseloomustab kujundlikult praegust ühiskondlikku suhtumist. Teenindustöö on madalamast madalam, sinna lähevad perspektiivitud kujud, kes muuga hakkama ei saa. Samal ajal nõuame naerusaist teenindust, kiiret ja asjalikku probleemilahendust, pädevat kaubatundmist. Vingume, kui seda ei saa. Põhjame teenindajatööd mõttetuks ametiks. See on ju jabur! ● **Tuuli Jõesaar**

Lk 10 Villu Zirnask: Eesti tööjõumaksud on Euroopa keskmised
Lk 11 Toomas Kümme VEB Fondist ja avalikkuse eksitamisest

LÄÄNLASED TAHAVAD RAUDTEED TAGASI

Täna arutavad Harju, Lääne ja Hiiu omavalitsuste volikogude liikmed ja elanikud, mida teha, et taastataks Riisipere–Haapsalu–Rohuküla raudteeliin. Kavas on koostada ka ühispöör-

dumine majandus- ja kommunikatsiooniministrile Juhan Part-sile. Rongiliikluse taastamiseks on vaja rajada 63 km raudteed, mis demonteeriti üheksa aastat tagasi. **EPL**

TALLINN TÕMBAB INIMESI

4209 Inimese võrra kasvas mullu tallinlaste arv, öeldi pealinna perekonnaseisuametist. Tallinlaseks registreerimise vaimustus pole lahtunud, päevas teeb seda keskmiselt 150–160 inimest. **Delfi**

Miinimumpalga eest töötamine sunnib kodutuks

Kodutuks jäävad ka täisajaga tööl käivad inimesed: korterihinnad on palga eest kaugemale põgenenud.

Isegi riigiteenistuja palk ei võimalda Tallinnas lastega perel tagasihoidlikku eluaset üürida.

Ettepanek: luua sotsiaallaenu fond, et pered saaksid raskused üle elada ilma pangast laenu võtmata.

Kadri Ibrus
kadri.ibrus@ep.lee

Kahte last üksi kasvatav Diana käib täiskohaga tööl, saab palga kätte 270 eurot, kuid ei saa selle eest endale Tallinnas isegi kõige tagasihoidlikumat korterit lubada – lapsed vajavad ju ka toitmist. Diana ja tema kaks last on kodutud. „Ka kõige väiksema, ühetoalise korteri üürimine käib mulle selle palga juures üle jõu,” kirjeldab Diana. Kokku on naisel kolm last, üks on juba alustanud iseisvat elu.

Diana on üks õnnelikust koduta jäänutest, kes saab elada koos lastega Tallinna Paljassaare sotsiaalmajutusüksuses, kus peredel on oma toad ja mitme peale üks vannituba ja köök. See asutus loodi mõttega, et pakkuda ajutist peatuspaika koduta jäänud lastega peredele. Ent Diana elab seal juba poolteist aastat. Võimalust oma isiklikule pinnale elama minna tal ei olegi – hoolimata sellest, et ta käib tööl. Kortrite hindade ja palgade vahel on lihtsalt nii suur ebakõla.

Suurem osa teisi sotsiaalmajutusüksuse asukaid, kodutuks jäänud peresid, on samuti ummikseisus. Näiteks kahe lapse üksikema Piret, kes põeb kroonilist haigust ja kelle üks laps on haige: tema sissetulekuks on lapsetoetus ja töövõimetuspension ning ajutised töötused, mida lapse põetamise kõrvalt saab teha. Kokku on tema sissetulek 170 eurot kuus, mille eest korterit ei üüri. Samasugune olukord on noorel kahe lapsega perel. Kuigi isa käib teedehituse peal tööl ja saab palga 500 euro ringis, ei ole neljaliikmelisel perel võimalik selle

eest endale Tallinnas korterit soetada ja selle kõrvalt ära elada. Mehe töö sõltub ilmaoludest, mistõttu ei ole see teenistus kuigi stabiilne. „Vanemad ei saanud meid aidata, ema on mul ise kodutu,” selgitas 20-aastane Valentina. Valentinal on keskkool veel lõpetamata, tema teine laps sündis nelja kuu eest sealsamas kodutute keskuses. Tema ja teiste seal üles kasvanud laste jaoks on see nende lapsepõlvkodu.

Nagu paljudel saatusekaaslastel on ka Dianal eelmisest elukohast üleval korteri üüri-võlg, mis tekkiski seetõttu, et ta ei suutnud korterikulusid oma palga eest tasuda. Nii et sellest piskustki, mis tema sissetulek nüüd on, maksab ta veel 50 eurot kuus eelneva võla kustutamiseks. „Kui üürisin korterit, siis koos kommunaalmaksete ja küttega küün-

Dianal pole oma kodu võimalust – hoolimata sellest, et ta käib tööl.

Tallinnas elas eelmisel aastal 1225 koduta inimest, neist 183 olid lapsed.

Vaata videot digilehest
●●● ajaleht.ep.lee

Nutitelefonil omanikud, vaadake videot

Sotsiaaltöötajate ettepanek: raskuste üleelamiseks sisse seada sotsiaallaen

Nähes koduta jäänute elu, tegid sotsiaaltöötajad ettepaneku luua nende probleemide ennetamiseks pangalaenule alternatiiv – sotsiaallaen ehk toimetulekulaen.

Praegu on inimene, kellel puudub igasugune algkapital, sunnitud veidigi suuremate kulutuste katmiseks võtma kallist pangalaenu. Sellest aga, nagu elu on näidanud, võib panka seatud tingimuste tõttu hoopis uusi probleeme tekkida. Seetõttu pakuvad sotsiaaltöötajad välja ideed:

Kaaluda madalaprotsendilise sotsiaallaenu või toimetulekulaenu teenuse loomist, mis oleks

vaestele, kuid juba resotsialiseeritud inimestele abiks näiteks neil juhtudel:

- 1) Majutusteenusest loobumisel ja üüripinnale elama asumisel. Üürikorterisse elama asudes on tihti vaja tasuda korraga kolme kuu üür ja tagatisraha.
- 2) Kiire abi kõrgeprotsendiliste laenulepingute lõpetamisel. See oleks võlanõustamisega seotud teenus.
- 3) Puuetega inimestele abivahendite soetamisel. Võimaldaks soetada ka kallimaid abivahendeid.
- 4) Majapidamismasinatate soetamisel. Abiks lastega peredele. Laenu andmiseks võiks luua

spetsiaalse fondi, selgitas Tallinna sotsiaaltöötajate nimel Kersti Põldemaa. Laen võiks olla madalaprotsendiline ja kohaliku omavalitsuse garantiiga. Näiteks kui osutub, et inimese ei suuda laenu tagasi maksta, saab ta kohalikust omavalitsusest sotsiaaltoetust laenu tasumiseks. Ent kuigi see ettepanek käidi välja juba mullu, ei ole linnavalitsus vedu võtnud. „Osaliselt kindlasti võimaluste ja eelarveliste vahendite olemasolu põhjal saab hakata soovitatud teenuseid perspektiivis rakendama,” vastas linna Tallinna sotsiaal- ja tervishoiuameti peaspetsialist Andrus Toompuu.

RAUDTEEÕNNETUSED

16 raudteeõnnetust registreeriti mul-
lu Eestis. Seda on
pea poole võrra
vähem kui 2011. aastal (28 raud-
teeõnnetust). **Delfi**

KOHTUMINE

Riigikontrolör Mihkel Oviir ja
Vene kontrollikoja esimees Ser-
gei Stepašin kohtusid eile Peter-
buris ning arutasid piiriületuse
probleeme ja Narva uue silla ehi-
tamist. **EPL**

RAHA OLI PIKALT LAOKIL

Ajavahemikus 2011. aasta sügi-
sest 10. jaanuarini 2013 on Lää-
nema Martna valla Kurevere
küla talust varastatud sularaha,
andis teada politsei ja piirivalve-
amet. Kahju on 6159 eurot. **EPL**

PEIPSIL PÄÄSEB JÄÄLE

Alates eilsest on Peipsi, Pihk-
va ja Lämmijärve jääl Jõgeva,
Tartu ja Põlva maakonna piires
lubatud liigelda maastikusõi-
dukitel, sõiduautodel ja trakto-
ritel. **EPL**

Täna digilehes

●●● Londoni kesklinnas lendas
kopter vastu kraanat.
●●● Facebook esitles uut otsimoo-
torit Graph, mille tulemused võetak-
se sotsiaälvõrgustiku infobaasist.

**-1- Kõök on sotsiaalmaju-
tusüksuses ühine.
-2- Pireti (vasa-
kul), Valentina
ja Diana mure
on sama –
raha kodu
jaoks ei jätku.
-3- Valentina
teine laps
sündis
kodutute
keskuses.**

Fotod: Tiit Blaas

järjekorda registreeritud juba
ligi 400 inimest. Kuna praegus-
tel elanikel ei ole kuhugi eest
ära minna, ei saa uusi inimesi
vastu võtta.

Need ootel inimesed ela-
vad kas tuttavate või sugulas-
te juures, rännates ühe juu-
rest teise juurde, või elavadki
oma kodudes edasi võlgasid
üha suuremaks ja suuremaks
kerides.

Eelmisel aastal Tallinna so-
siaaltöö keskuse tehtud kodu-
tute uuringust selgus, et Tal-
linnas elas tervelt 1225 kodu-
ta inimest. Kusjuures 183 neist
on lapsed.

Kodutuks jäämise peami-
se põhjusena nimetasid inimesed
väljatõstmist, sund-
müüki ja lepingu lõpetamist.
Sellele on järgnenud või sel-
lega kaasnenud perekondade
lagunemised. 27 inimest töid
kindlalt esile, et kodutuks jää-

mise põhjus oli see, et nende
eluruum oli olnud kellegi pangalaenu
tagatiseks. 15 kodutut
olid lastekodus üles kasvanud
noored. Mitmel puhul jäid inimesed
kodutuks, sest tulid ära
oma alkohoolikutest või vägi-
valdse käitumisega pereliikme-
te juurest. Enamik inimesi oli
raskuste tekkides jäänud juriidilise
abita.

Ka selgus uuringust, et pea-
mine probleem ei ole see, et ei
ole tööd, vaid et töö eest maks-
tav palk on nii väike. Mingi-
sugune sissetulek oli seejuures
enamikul, aga sellest liht-
salt ei piisa, et eluaseme eest
tasuda. Nagu märkis Tallinna
sotsiaaltöö keskuse juht Kers-
ti Põldemaa: kõige hinnatum
kaup Tallinnas on puuküttega
ühetoalised korterid. Neid
aga napib. Näiteks Lasnamäe
lõppu Raadikule ehitatud lin-
na munitsipaalorterid ei sobi-

gi tõelistele abivajajatele, kuna
need on pindalalt võrdlemisi
suured ja kommunaalmaksud
käivad inimestele üle jõu.

Sotsiaalmajutusüksused on
üks kõrgema klassi abipakett,
mida jagub vähestele. Klass
madalam variant on varjupaigad,
kus on kokku 122 kohta.
Need on mõeldud toimetule-
kuraskustes inimestele, kellel
võimaldatakse seal elada kuni
22-kesi ühes toas. Kõige viima-
ne aste enne tänavat on öoma-
jad, kus on kokku 124 kohta
ja kus saab viibida tõesti vaid
öösi.

Sotsiaaltöötajate hinnangul
oleks seega kodutute ära maju-
tamiseks vaja veel majutusvõi-
malusi. Praeguste abivajajate
arvu juures oleks vaja luua ligi-
kaudu 600 uut majutusk kohta,
et katuse alla saaksid ka täna-
vatel ja varjualustes elavad
inimesed.

Kodutute soovid

Tallinna sotsiaaltöö keskuse tehtud
uurings küsiti kodututelt ka
nende suurimate soovide kohta.
Loomulikult vastas enamik
küsitletuid, et nad soovivad
kodu, enamasti väikest ja oda-
vat korterit. Paljud soovisid ka
tööd, võlgadest vabaks saamist,
toiduabi, arstiabi, juriidilist abi.
Üksikud vastajad sõnastasid
veel soovide:
●● 5 inimest soovisid, et saaksid
Tallinnasse sissekirjutuse;
●● 4 inimest soovisid vabaneda
sõltuvusest;
●● 4 sotsiaalmajutusüksuste
elanikku soovisid lapsele laste-
aiakohta;
●● 2 tänaval ja varjualustes ela-
vat inimest soovisid viisakaid riie-
deid ja sokke;

●● 4 öömajade elanikku soovisid,
et Põhja-Tallinnas võiks olla
kodutute päevakeskus, kus saaks
pesemas käia ja pesu pesta;
●● 2 inimest soovisid juriidilist
nõustamist;
●● 1 öömaja elanik soovis enda-
le elukaaslast;
●● 1 sotsiaalmajutusüksuse elanik
soovis elukaaslast ja last;
●● 1 sotsiaalmajutusüksuse elanik
ütles, et tahab last tagasi
saada;
●● 1 sotsiaalmajutusüksuse elanik
soovis elada koos oma
lastega;
●● 1 tänaval ja varjualustes elav
inimene soovis, et kioskites lõpe-
tataks odekoloni müümine;
●● 1 inimene soovis rohkem ise-
seisvust.

Tartu ülikooli kliinikumis tõusis visiiditasu viiele eurole

**Samamoodi nagu Põhja-Eesti
regionaalhaigla (PERH), otsus-
tas ambulatoorse eriarstiabi
visiiditasu tõsta Tartu ülikoo-
li kliinikum.** Seal on alates
esmaspäevast, 21. jaanuarist
ambulatoorse eriarstiabi, seal-
hulgas erakorralise meditsiini
osakonnas visiiditasu 5 eurot ja
voodipäevatasu 2,5 eurot ühe
voodipäeva kohta. Voodipäeva-
tasu võetakse kuni 10 kalend-
ripäeva eest ühe haigusjuhtu-
mi korral.

Kliinikumi juhatuse esime-
he Urmas Siiguri sõnul olid
seni kehtinud visiidi- ja voo-
dipäevatasud püsivad muut-
mata kümme aastat. Selle aja
jooksul on märgatavalt kasva-
nud tervishoiuteenuse osutami-
sega seotud kulud, kuid nime-
tatud kulude suurenemine on
haigekassa hinnakirjas suuresti
katmata jäänud. Uued tasu
määrad võimaldavad ühe katte-
allikana osaliseltki kompensee-
rida erinevate kulude (nt elek-
ter, küte, toiduained jne) kasvu.

PERH tõstis ambulatoor-
se eriarstiabi, sh erakorralise
meditsiini osakonnas osutatud
abi, visiiditasu 5 euron 10. ja-
anuaril, kuid jättis voodipäeva-
tasu esialgu samaks, mis on 1,6
eurot. Mõlemas suurhaiglas oli
visiiditasu seni 3,2 eurot.

Visiiditasu tõstsid alates 10.
jaanuarist 5 euron ja voodipäe-
vatasu 2,5 euron ka Pärnu ja
Rakvere haigla. **● Kärt Anvelt**

Maavanemad paluvad uurida kiirabireformi

**Järva maavanem Tiina Oraste
ja Jõgeva maavanem Viktor
Svjatõšev soovivad, et konkurentsiamet
uuriks tervise-
ameti väljakuulutatud kiirabi
osutamise avaliku konkur-
si tingimusi.** Nende hinnangul
annavad tingimused eelise
suurematele teenuseosutajatele.
Oraste ütles, et talle teadaolevalt
on konkursitingimuste väljatöötamisel
osalenud Eesti kiirabi liidu juha-
tus, kuhu kuuluvad ainult Tal-
linna, Tartu, Ida-Viru ja Pärnu
kiirabi esindajad, mistõttu on
tingimused soodsad just nen-
dele teenusepakkujatele. Oma
kirjas paluvad maavanemad
konkurentsiametil uurida, kui-
das konkursitingimused koos-
tati, kes koostamisel osalesid
ja kas tingimused võisid soo-
dustada kiirabiteenuse osuta-
mise koondumist suuremate
teenuseosutajate kätte. **Delfi**

Elioni tõrke tõttu on aeg kriitilised infosüsteemid tõsiselt üle vaadata

Üle 24 tunni kestnud tõrge tekitas ettevõtetes küsimuse: kuidas vältida järgmist juhtumit?

Lauri Tankler
lauri.tankler@ep.lee

Teisipäeva õhtul kell kuus alanud ja rohkem kui 24 tundi kestnud Elioni internetitõrge võis ühest küljest küll häirida telerivaatajaid, kes tahtnuks nutiTV kaudu otse „Aktuaalset kaamerat” vaadata, kuid tõrke kestus ja iga teenusekasutaja individuaalsed mured tekitasid paljudes küsimuse: kuidas saaks end edaspidi seliste tõrgete eest kaitsta?

Üks tõenäoliselt kõige rohkem kannatanud ettevõtteid oli juba niigi kahjumist ja streigiähvardustest räsitud riiklik lennufirma Estonian Air, kelle koduleht – visiitkaart ja uks paljude teenusteni, sealhulgas *check-in*’i ja piletiostmiseni – oli Elioni tõrke tõttu suletud vähemasti ajalehe trükkimine kuni.

Estonian Airi kommerssdiriector Rauno Parras ei tahtnud pärastlõunal täpsustadagi, millist kahju see võis tuua ja kuidas kompensatsiooni küsimisega lood on. „Ja kui me [kompensatsiooni küsime], siis otse Elioni käest,” rõhutas Parras, et ajakirjanduse kaudu seda lahendama ei hakata. Parras ei teinud saladust, et pärast konkreetse juhtumi lahendamist hakatakse vaatama, mis saab edasi.

Veidi väiksema ehmatuse-

Elioni serveriruumis olev silt usaldust ei ärata. Kas tõesti pääseb sinna ligi ka asja mitte tundev inimene?

Foto: Rauno Volmar

Kuidas Elion taastamisaegu edasi lükkas

Teated Elioni Facebooki lehelt (FB) ja pressiteadetest

Teisipäev, 18.34 (FB)

●● Teame rikket. Anname teada, millal taastub Nuti TV.

Teisipäev, 20.36 (FB)

●● Arvatav rike saadakse korra kella 23-ks.

Teisipäev, 23.08 (FB)

●● Rike on ikkagi tavapärasest keerulisem, parandamine võtab terve öö.

Kolmapäev, 7.18 (FB)

●● NutiTV taastub kell 8, teised teenused (e-post, veebimajutus, hot.ee) kell 9.

Kolmapäev, 9.57 (FB)

●● NutiTV hakkas kell 8 tööle. Hot.ee taastub päeva jooksul, äride e-posti väljasaatmine 12-ks, sissetulevad tööpäeva lõpuks, veebimajutus kella 12-ks.

Kolmapäev, 13.25 (pressiteade)

●● Äride e-posti väljasaatmine taastub tööpäeva lõpuks, sissetulevad päeva lõpuks. Veebimajutus samm-sammult alates 12-st, aga tööpäeva lõpuks.

Kolmapäev, 16.56 (pressiteade)

●● Seni mitte veel toimunud e-post ja veebimajutus peaks pärast taaskäivitamist taastuma kella 20-ks.

ga pääsenud turvafirma G4S-i kommunikatsioonijuht Julia Garanža ütles, et pärast ettevõtte intranetivõime kadumist analüüsitakse, mida edasi teha. Garanža kinnitas, et turvateenused on rajatud teistsugustele süsteemidele ja need ei kannatanud.

Seda, kui paljusid oma kümnetest tuhandetest äriklientidest pikaajaline rike puudutas, ei osanud eile keegi öelda. Rääkimata tuhandetest hot.ee meilikeskonda kasutavatest väikeettevõtjatest.

Juba mitmes vahejuhtum

Viimase kolme aasta jooksul juba mitmendat korda ennenägematut süsteemi kokkuvõrsemist kommenteerima pidanud Elioni tehnoloogiadirek-

aasta juhtum, mullusuvine Tallinna kesklinnas toimunud katkestus ja teisipäeva-kolmapäeva katkestus on olnud kolm täiesti erinevate juhupõhjustega sündmust. „Selliste süsteemide tarkvara testitakse äärmise põhjalikkusega,” imestas ka tema enneolematu süsteemivea üle. „Sellised juhtumid on väga harvad.”

Kirjelduse järgi, kuidas ühe keske andmekogu tarkvarasüsteem ütles üles, taastamine polnud võimalik ja tuli hakata käsitsi ükshaaval teenuseid tagavarakoopiatega taastama, jääb mulje, justkui oleks ka Elionil võimalik tarkvaratootjaga võimalikest tagatistest ja garantiidest juttu teha – juhul kui kompenseerimiseks läheb.

Reiljan ütles, et Elion peab selles küsimuses eraldi läbirääkimisi ja kui teenused on taastatud, vaadatakse üle, mida tuleks selle lahendusega pikemas perspektiivis peale hakata.

Elisa võrgujuht, juhatuse liige Andrus Kaarelson ütles, et veavabu tehnoloogiaid ega tarkvara pole kahjuks leiutatud ja ükski firma pole rike eest kaitstud. Ta oskas avaldatud infokildude põhjal öelda, et tegemist on väga ulatusliku rikkega. „Vaadates rikke kõrvaldamise kestust, on see sidevaldkonnas siiski pigem erandlik juhtum.”

tor Kalev Reiljan kinnitas, et tema ei mäleta nii pikalt kestnud probleemi. „Sarnase mõjuga probleem oli 2010. aasta sügisel, kui meil oli laiaulatuslik tuumikvõrgu rike. Siis oli kestus tegelikult üks tund, kuid tema mõju ulatus oli suurem, tol hetkel ei toimunud peaaegu ükski teenus.”

Reiljan kinnitas, et 2010.

KOMMENTAAR

Tulevikus on tagasilööke veel rohkem

Hanno Liiva

AS-i Starman tehnikadirektor

Tarkvaraline viga võib olla teenusepakkuja IT-tarkvaras (serveri programm) või tema kasutatava seadme tarkvaras (enamikus elektroonikaseadmetes on tarkvara, mis juhib riistvara tööd – teler, modem, ruuter jne).

Seadme tarkvaraviga juhtub siis, kui seadme tootja pole kvaliteedikontrolliga vastavat viga varem avastanud ja ära parandanud.

Kuna iga operaator ja tema konfiguratsioon on unikaalne, siis tootjatel puudub võimalus tarkvaravigade teket 100% ennetada. Kõik teenusepakkujad puutuvad tarkvaravigadega igapäevatoos kokku, kuid enamasti need klientidele mõju ei avalda.

Tarkvaraviga tekib seetõttu, et sellist olukorda pole testimise käigus varem välja tulnud.

Nii seadme kui ka IT-tarkvara puhul on esimestel prototüüpidel palju vigu, kuid enne kliendikasutusse andmist on tarkvaras enamik vigu ära parandatud. Enamasti avalduvad pärast kasutusse võtmist ainult väiksemad vead, aga mõnikord tuleb ette ka mõni suurem.

Viga võib välja tulla hooldustööde käigus, näiteks uut seadmetüüpi või seadme konfiguratsiooni kasutusele võttes. Kuid kõik vead ei pruugi kohe avalduda – viga võib välja tulla koormuse tõustes õhtusel ajal või kolmandas süsteemis tehtud muudatuse tõttu, mis ei tohiks mõju avaldada, aga vahel ei pea eeldused paika.

Selliseid tagasilööke on tulevikus oodata rohkem.

Mida rohkem elutähtsaid teenuseid interneti baasil töötama hakkab, seda haavatum on inimese elu selle rikke korral. Loelelu on pikk, aga mõned tähtsamad on pangandus, lennundus, televisioon.

Oleme Starmanis üritanud hoida tehnoloogiaid lahus ja vähem sõltuvana internetist – meie internetiteenus ja televisiooni-teenus ei ole omavahel kuigi palju seotud.

Vaata videot digilehest
●● ajaleht.ep.lee

Nutitelefonioomanikud, vaadake videot

Gustav Adolphi Koolituskeskus

KURSUSED RIIGIEKSAMITEKS

eesti keel
eesti keel e-õppena
inglise keel
matemaatika
keemia
bioloogia
geograafia
ajalugu
ühiskonnaõpetus
UUS! uurimistööd

PÕHIKOOLI LÕPETAJALE

eesti keel
inglise keel
matemaatika

Vaata pakkumist
www.gakk.ee

Võta meiega ühendust info@gakk.ee
või 6274065.
Suur-Kloostri 16, Tallinn

ALLAHINDLUS!

Reklaam

Eesti Päevaleht | neljapäev, 17. jaanuar 2013

-20%

-60%

-50%

-70%

-40%

-10%

-70%

-30%

-50%

-70%

-40%

-10%

-20%

-30%

595 €

Nurgadiivan Airton (~~995 €~~)
Kangas Nordica
Must või valge

1295 €

Pasadena 3+2 (~~1995 €~~)
Kangas Cannes
Pohjanmaan 20-aastane garantsii

895 €

Laud John
+ 6 Ekholmi tooli (~~1595 €~~)
Tammepuit

199 €

Laud Torino + 4 tooli (~~349 €~~)
110x70cm
Viimistlus Wenge

299 €

Diivanvoodi New York (~~399 €~~)
Piiratud kogus!

129 €

Tugitool London
(~~199 €~~)
Beež või pruun kangas

1695 €

Jenkkivoodi Excellent
(~~1995 €~~)
Testivõitja!
4 reguleeritavat
pehmusastet
Norra kvaliteet

595 €

Jenkkivoodi Star (~~995 €~~)
Luksuslik pocket-vedrustus
Kattemadrats **99 €**
Voodiots **149 €**

*Pildidel on illustreeriv tähendus. Kampania kestab kuni jaanuari lõpuni!

MASKU ON 1983. AASTAL ASUTATUD SOOME JUHTIV MÖÖBLIMÜÜGIKETT, MILLEL ON 50 KAUPLUST SOOMES NING LISAKS POED TALLINNAS, TARTUS, STOCKHOLMIS JA NORRKÖPINGIS. MEIEGA ON LIHTNE KAUBELDA JA IGAÜKS LEIAB ENDALE SOBIVA MÖÖBLI!

**TARK MEES
MASKUS**

Masku Vesse
Peterburi tee 62a, Tallinn
E-R 10-20; L 10-18; P 10-16
Tel.: 633 8929

Jõe Keskus
Sõbra 58, Tartu
E-R 10-19; L 10-16; P 10-16
Tel.: 776 3067

www.masku.ee

**M
MASKU**

Tallinna järjekordne küsitlus: millist mänguväljakut lasteaeda tahate?

Lastevanemad saavad valida, millised atraksioonid hoovidele enne valimisi kerkivad.

Urmas Jaagant
urmas.jaagant@epl.ee

Tallinn alustas möödunud nädalal järjekordset rahvaküsitlust. Seekord uuritakse lastevanematelt, millist mänguväljakut nad oma lapse lasteaiale soovivad. Programmiga „Uus mänguväljak igale lasteaiale” peaksid kõik linna lasteaiad saama õuele kui mitte terve uue mänguväljaku, siis vähemalt mõne uue asja.

Seekord ei küsi linn inimestelt eelistusi otse, vaid lasteaedade kaudu, mis saatsid lastevanematele küsitluskeskkonna veebilingi. Tallinna haridusameti infopeaspetsialisti Leini Jürisaare sõnul ei maksa seekordne küsitlus linnale mitte midagi. Võrdluseks: tasuta ühistranspordi küsitlus läks maksma üle veerand miljoni euro.

Veebiküsitluses on lastevanematel valida kuue tüüpprojekti vahel: söimeala, spordiala, õuesõppeala, seiklusrada, ronila ja üksikud mänguvahendid.

Näiteks õuesõppeala tähendab kolmest küljest suletud seintega paviljoni, mille mõõtmel on kuus korda kolm meetrit ning kus on tahvel ja istmed 25 lapsele. Linn on ka ära märkinud, et selle jaoks peab hoovis olema 50-ruutmeetrine valgusküllane ja hea nähtavus-gea ala.

Meeldetuletus vanematele

Lapsevanemate, lasteaiade personali ja hooletkogu ühise otsusega saab lasteaed siiski just sellise mänguväljaku, mis õuele mahub ja sobib. Küsitluse tulemused selguvad jaanuari lõpus, misjärel linn valmistas ette ja korraldab hanke. Mänguväljakud kerkivad mõistagi suvel, mõni kuu enne kohalike omavalitsuste valimisi.

Tallinna lasteaedade hooletkogu-de liidu juhatusel liige Risto Tõnupärt leidis, et kuigi mõte on positiivne, on tal kahju, et see tuleb jälle koos valimistega, mis jätab heale algatusele halva maigu. Iseenesest vajab enamik Tallinna lasteaedu tõesti kui mitte uut mänguväljakut, siis vähemalt vanale täiendust. „Värskendust vajavad mänguväljakud kindlasti, üleliia platsidel asju ei ole. Osas lasteaedades on vanade väljakute atraksioonid üldse maha saetud,”

Risto Tõnupärt
lasteaedade hooletkogude liit

„Värskendust vajavad mänguväljakud kindlasti, üleliia platsidel asju ei ole.”

tõdes Tõnupärt. Väga heaks pidas ta valikuvõimaluse pakumist, mida täpselt hoovile üles panna. „Vesiroosi lasteaias on näiteks täpselt selline het-

kel tolma kruusaplat, kuhu saaks teha väikese spordistadioni. Kus nii palju ruumi ei ole, saab midagi muud valida, kasvõi mõne üksiku elemendi. Ka sellest piisaks, et oleks mitmekesisem,” sõnas ta.

Küsitlusest osavõtjaid saab Tõnupärdi hinnangul olema palju, kuigi tema arvates ei oleks olnud tarvis sellist asja igalt lapsevanemalt eraldi küsida. „Piisaks, kui lasteaiade juhtkond ja hooletkogu arutaks valikuid ja otsustaks. Aga ju on siis vaja igale lapsevanemale meelde tuletada, et uued mänguväljakud enne valimisi tulevad,” arvas ta.

Mänguväljakute rajamiseks on linnaelarvesse planeeritud miljon eurot. ●

Illustratsioon: Ott Vallik

Uudishimulik Tallinn

Linn alustas küsitlusi 2002. aastal, kui maikuus uuriti linnaelanikelt, kas Harju tänava Niguliste kiriku poolne külg tuleks säilitada haljasalana või hoonestada. Otsustati haljasala kasuks.

2004. aasta mais uuris linn, kas õist alkoholimüüki tuleks piirata. Linnaelanikud olid piiramise poolt.

2005. aasta jaanuaris küsis Tallinn rahvalt, kas Vabadussõja võidusammas peaks paiknema Vabaduse väljakul või kuskil mujal. Võitis Vabaduse väljaku idee.

Sama aasta septembris küsiti, kas linn peaks alustama noortele

peredele mõeldud munitsipaal-korterite ehitust. Linnaelanikud ütlesid „jah”.

2008. aasta novembris pandi vastamisi kaks olulist kultuuriobjekti: Kultuurikatel ja Linna-teater. Inimesed pidid otsustama, kumb enne korda tehakse. Valituks osutus Kultuurikatel.

2010. aasta mais uuriti linnaelanikelt, kas kesklinnas tuleks sõidu piirkiirus alandada 50 kilomeetril tunnis 40-le. Vastus oli „ei”.

Suurim küsitlus oli mullune tasuta transpordi küsitlus. 76% toetas tasuta sõidu ideed.

Ansip Estonian Airi päästmisest: ei saa rääkida plaanist B, sest pole ka plaani A

Eile riigikogu infotunnis Estonian Airi tuleviku ja varuplaani käivitamise kohta vastuseid andnud peaminister Andrus Ansip ütles, et ei saa rääkida plaanist B, sest riigil puudub plaan A.

„Me ei saa rääkida plaanidest B, C ja D, juhul kui Euroopa Liit keelab ettevõt-

tele riigiabi andmise. Ei saa rääkida ka sellepärast, et meil pole hetkel plaani A,” ütles Ansip, kelle sõnul praegu siiski Estonian Airi säilitamise kavaga tegeletakse.

Ta kinnitas, et riik plaanib kulutada ettevõtte päästmiseks kaheksa miljonit eurot. Seda juhul, kui Euroopa Komisjo-

nilt riigiabi andmise luba saadakse. „Äriplaan peab olema veenev ja korralik, sest Euroopa Liidu regulatsioonide järgi saab riik anda abi vaid ühe korra,” ütles Ansip.

Ometigi rääkis majandusminister Juhan Parts üleilmses Eestis Päevalehes ilmunud intervjuus, et riigil on len-

nuühenduste säilitamiseks kaks plaani.

„Plaan A seostub Estonian Airiga ja plaan B ei seostu Estonian Airiga. Üks võimalus on, et riik hakkab olulisi liine toetama,” ütles Parts Eesti Päevalehele. „Meie eelistatav variant on Estonian Airi tegevuse jätkamine, mistõttu

ei soovi väga sellele B-plaanile keskenduda.”

Ansip rõhutas, et Estonian Airi probleemid ei ole tekkinud viimastel aastatel, vaid on ettevõtet kimbutanud selle loomisest alates. „Euroopa Liidus tuleks muuta lennundust reguleerivaid eeskirju, sest väikeriikide lennufirmadel on praeguseid seadusi järgides väga raske ellu jääda. Estonian Airi probleemide põhjuseks ei ole kindlasti Bombardieri ost, küsimus on laiem,” kinnitas Ansip. ● Delfi, EPL

1 KÜSIMUS

● Eesti Päevalehe lugeja tundis huvi, ega elektroonilist infot lekitav ühiskaart ei paljasta ka mupo kontrolörile liiga palju andmeid. Mida näeb kontrolör?

Munitsipaalpolitsei ameti juhataja Monica Rand kinnitab, et isikustamata kaardi puhul näeb kontrolör vaid seda, kas piletit on valideeritud. „Isikustatud kaardi puhul on kontrolörile nähtav isikukood. Kontrolör näeb ka seda, kas on tegemist kehtiva piletiga, samuti seda, kas on tegemist sooduspiletiga.”

Tallinna Kesklinna Valitsus

TEATAB

Tallinna Kesklinna Valitsus viis **12.12.2012** läbi **Pärnu mnt 2// Müürivahe tn 32 hoone rekonstrueerimiseks projekteerimistingimuste projekti ja eskiisprojekti** avaliku väljapaneku järgse avaliku arutelu.

Linnaosas läbiviidud eskiisprojekti lahendust tutvustavast avalikust arutelust võtsid osa eskiisprojekti arhitekt, tellija esindajad, Valli 4 elanikud ning linnaosa esindajad. Avalikul väljapanekul esitasid Valli 4 korteriühistu esindajad kohalikule omavalitsusele ühe kirjalikke ettepanekuid ja vastuväiteid sisaldava pöördumise. Avalikul arutelul olid samad vastuväited veelkord arutlusele ja ka osade vastuväidete suhtes jõutud kokkuleppele. Nimelt projekteeritud terrassid ei ole külaliste jaoks avatud ning neid kasutatakse ainult katuste hooldamiseks ja tulekahju korral evakueerimiseks. Müürivahe tänava poolsed köögi- ja suitsuruumi aknad on mitteavatavad. Tagumine, Müürivahe poolne uks, on tagavaraväljapääs. Esiaknad on helikindlad. Eelprojekt, mille üheks osaks on ventilatsioonisüsteemi lahendus, tuleb kooskõlastada naabritega. Eskiisprojekti menetlemist jätkab Tallinna Linnaplaneerimise Amet.

Tallinna Kesklinna Valitsus

TEATAB

Tallinna Kesklinna Valitsus ja Tallinna Linnaplaneerimise Amet avalikustavad ajavahemikul **24.01-07.02.2013** Tallinna Linnavalitsuse 4. novembri 2009 korraldusega nr 1815-k algatatud **Ravi tn 18 kinnistu ja lähiala detailplaneeringu**. Planeeritava maaala suurus on 7,13 ha. Detailplaneeringu koostamise eesmärk on muuta ehitusõigust, et ehitada Ravi tn 18 krundil asuva haiglakompleksi hoonele juurde maa-aluse ja 7 maapealse korrusega hooneosa ja kuni 6 maapealse korrusega haigla-hoone ning kaks kuni 2 maa-aluse korrusega parklat.

Detailplaneeringu materjalidega saab ülnimetatud ajavahemikul tutvuda tööpäeviti Tallinna Kesklinna Valitsuses Nunne tn 18 hoovimajas toas 32 ning Tallinna Linnavalitsuse, asukohaga Vabaduse väljak 7, I korruse infosaalis esmaspäeval 8.15-18.00, teisipäevast neljapäevani 8.15-17.00 ning reedel 8.15-16.00. Detailplaneeringu materjalidega on võimalik tutvuda ka Tallinna linna planeeringute registris <http://tpr.tallinn.ee/tpr/>

Detailplaneeringu jooniste ja seletuskirjaga saab tutvuda ka Tallinna planeeringute registris aadressil <http://tpr.tallinn.ee/tpr>

Tallinna Kesklinna Valitsus

TEATAB

Tallinna Kesklinna Valitsus ja Tallinna Linnaplaneerimise Amet avalikustavad ajavahemikul **01.02-15.02.2013** **C. R. Jakobsoni tn 7, 9, 11 ja 13 kruntide detailplaneeringu**. Detailplaneeringu koostamine on algatatud Tallinna Linnavalitsuse 25. juuni 2003 korraldusega nr 1632k. Planeeritava maaala suurus on 0,64 ha. Detailplaneeringu koostamise eesmärk on liita C.R.Jakobsoni tn 7, C.R.Jakobsoni tn 9 ja C.R.Jakobsoni tn 11 kinnistud üheks 90% ulatuses elamu- ja 10% ulatuses ärimaa sihtotstarbega krundiks ja määrata moodustatavale krundile ehitusõigus ühise maa-aluse ja kuni viie maapealse korrusega hoone ehitamiseks. Muuta C.R.Jakobsoni tn 13 kinnistu sihtotstarve 90% ulatuses elamu ja 10% ulatuses ärimaaks ja määrata ehitusõigus ühe maa-aluse ja kuni kuue maapealse korrusega äriruumidega elamu ehitamiseks ning mõlema krundi kasutamise tingimused ja heakorrastuse, haljastuse, juurdepääsude, parkimise ja tehnovõrkudega varustamise lahendamine. Detailplaneeringu materjalidega saab ülnimetatud ajavahemikul tutvuda tööpäeviti Tallinna Kesklinna Valitsuses Nunne tn 18 hoovimajas toas 32 ning Tallinna Linnavalitsuse, asukohaga Vabaduse väljak 7, I korruse infosaalis esmaspäeval 8.15-18.00, teisipäevast neljapäevani 8.15-17.00 ning reedel 8.15-16.00. Detailplaneeringu jooniste ja seletuskirjaga saab tutvuda ka Tallinna planeeringute registris aadressil <http://tpr.tallinn.ee/tpr>

30 päeva suuskadel: talimatk Narvast Sõrve säärde

Matkajad Kairi, Pluuto, Indrek ja Gaša eile Mäetagusel

Fotod: Sergei Stepanov

Tudengid tahavad matkates kinni püüda Eesti teineteisest kõige kaugemad maismaapunktid.

Anna-Liisa Villmann
anna-liisa.villmann@epl.ee

Tartu ülikooli zooloogia doktorant Kairi Kiik tegutseb teadusmaastikul ja uurib Euroopa naaritsa paaritumisedukust tehistingimustes. Vabal ajal loob ta kaasa Tartu üliõpilaste looduskaitseringis, kus peetakse au sees liikmete keha ja vaimu harimist. Koos veel kaheksa entusiastiga alustati viis päeva tagasi Narvast maratoni mõõtu suusamatka, millest eile tikkusid täis esimesed 80 kilomeetrit.

Erakorralised talimatkajad – nii nimetavad end tudengid ise – startisid Sõrve sääre poole üheksakesi. Ettevõtmise erakorralisus tähendab seda, et kindlat korda matkal ei ole: liituda võib igauks ja kogu matka kaasa tegema ei pea. Teisel päeval läksid neli matkalist koju, aga grupiga liitus üks uus. Kol-

mandal päeval loobusid veel kaks. Nüüd on rändureid neli.

Talimatk on osaliste sõnul väsitav. Magad telgis ja uni pole kiita. Raske seljakott. Suusad just väga hästi ei libise. Kilomeetrid hakkavad vaikselt tunda andma. Kogu aeg ollakse külmas. „Sõime praegu siin Mäetaguse poes lõunat. Soojas hakkab keha tasapisi värisema. Kurnatus on hirmus asi, kui see peale tuleb. Eks see ole see kõige raskem. Väikestes kohtades poode pole ja varustust peab kaasas tassima,” tõdes Kairi. Kui esmalt ööbiti ahjuga telgis ja süüa tehti lõkkel, siis eile ootas seltskonda suisa luksust – Varessaare metsaonn naride ja pliidiga.

Plaani asemel kõhutunne

Teekonda pannakse paika kõhutunde järgi. Matkatakse mööda Eesti ilusamaid paiku, nii et järgmine laagripaik jääks paarikümne kilomeetri kaugusele. Algusest lõpuni läbib teekonna ilmselt ainult mõni osaleja. „Ei julge ära sõnada, see on nii pikk aeg ja kõike võib

juhtuda. Kaugem mõte on küll, et proovin veebruarini olla. Eelmisel kordadel on ikka olnud neid, kes otsast lõpuni suusatavad,” selgitas Kairi.

Siiani on matkapäevad olnud väga erinevad. Kavas on liikuda keskmiselt 20 kilomeetrit päevas. Ühel päeval täideti normi kella kümnest hommikul kel-

Sõidetakse mööda metsateid just sealt, kuhu tee läheb – üle põllu või läbi raba.

la viie-kuueni õhtul. Järgmisel päeval hoopis kella poole kolmest lõunani kümneni õhtul.

Matkapäeva pikkus olenebki sellest, millal seltskond hommikul voodist välja saab. „Praegu on ideaalne suusailm: külma miinus kuus kraadi, veidi sajab lund ja näeb isegi natuke päikest. Esimene öö oli päris jahe, miinus 16 kraadi. Viimasel päeval pole ahju kütnud, kuna nii soe on. Aga hommi-

kul üles saamisega on raskusi. Seepärast matkame viimasel ajal pimedas, mis ei ole just kõige mõistlikum. Püüame ennast parandada ja hakata varavalges tegutsema,” lisas Kairi.

Ühtegi suusarada pole looduses ette tehtud. Sõidetakse mööda väikeste metsateid just sealt, kuhu tee läheb – kas üle põllu või läbi raba. „Praegu on veel kõik suuskadel, kuna nii on lihtsam üle paksu lume sõita. Teisel päeval olid kaks tükki jalamehed, kuna ühel läksid suusad katki ja teisel oli vigastus,” selgitas Kairi.

Miks loobutakse? Kellele ei meeldi matkata, kes ei saa pikalt puhata, kellel on lihtsalt külm. „Kõigil on eksamid ülikoolis, võib-olla seepärast on aktiivsus väike. Teevad oma tööd ära ja siis lubati tulla. Järgmised rongiga tulijad püüame kinni kuskil nelja päeva pärast Tamsalus,” ütles Kairi. Matkalistel on kavas jõuda 10. veebruariks suuskadel Sõrve säärele, kui just lumi vahepeal ära ei sula ja plaanidele vett peale ei tõmba. ●

Erakorraline talimatk

- Ettevõtmist korraldab Tartu üliõpilaste looduskaitsering viiendat korda vaid oma rõõmuks ja talvise Eestimaa loodusega tutvumiseks.
- Osalema oodatakse kõiki soovijaid. Liitumiseks tuleb suhelda otse matkaliste seltskonnaga, sest marsruut muutub pidevalt.
- Ringi poolt on ööbimiseks ahjuga telk, kõhutäide ja kaardilugemine. Kaasa tasub võtta isiklikud söögivahendid, suusa- ja magamisvarustus.
- Linnulennult on tänavune teekond umbes 400-kilomeetrit, aga suuskadel 500 kilomeetrit või rohkemgi.
- Eelmisel korral kolm aastat tagasi sõideti Eesti lõunapoolseimast punktist Naha külast põhjapoolseimasse punkti Purekkari neemele. Osavõtjaid oli 20, kellest kuus läbisid kogu teekonna.

Teadlased tahavad Eesti erilisi allikaid taastada

Ulvar Käär
ulvar.kaart@epl.ee

Eesti loodushoiu keskus on ette valmistanud Eestis esimese omataolise looduskaitseprojekti, millega tahetakse parandada ühtekokku kolme üleuroopalise tähtsusega Natura 2000 aladel asuva allikarühma looduslikku seisundit.

Jaak Tambets loodushoiu keskusest rääkis, et kava kohaselt kestaks projekt viis aastat ja luubi alla võetaks rohkem kui 20 Euroopa mõistes esmatähtsat elupaigatüüpi esindavat nõrglubja-allikat. Nende puhul on asjatundjatel kavas kaardistada kõik allikaid ohustavad tegurid ühes võimalike leevendamisevõimalustega. Kolmes kohas – Saaremaal Viidumäe looduskaitsealal, Järva- ja Kõrvemaal maastikukaitseala piirile jäävas Kiigumõisas ning Vormsil Prästviike järve lähedal – vulisevate allikate veerežiimi tervendamiseks on kavas ka n-ö kopp maasse lüüa.

Igaühele tööprojekt

Tambets viitas, et kõigi projektiga hõlmatud allikate veerežiim on kannatada saanud seetõttu, et nende ümbruskonda on nõukogudeaegse üldise kuivendamistuhinaga ohtrasti kraave kaevatud. „Kraavitamisega on põhjavee tase neis piirkondades alanenud, mille tõttu on vähenenud ka vee väljavool allikatest,” nentis Tambets. „Meie eesmärk on allikate võimalikult looduslähedane seisund taastada.”

Mida neis paigus loodusliku hüdroloogilise režiimi parandamiseks teha tuleb, pole veel täpselt teada, sest selleks on vaja iga allikarühma kohta koostada eraldi tööprojekt. Raha loodetakse saada Euroopa Liidu riikide keskkonnaprojektidele kaasrahastust pakkuvast Life-programmist. Tambets märkis, et otsust peaks Brüsselist oodata olema veebruarikuu alguses. ●

**RIMIS ON
LASTE- JA
BEEBIPÄEVAD!**

Pakkumised kehtivad
16.01–29.01 või kuni kaupja jätkub

**6⁹⁹
910**

**Jätukupiimasegu
Aptamil Gum, 600 g**
11.65/kg

**26⁹⁹
3319**

**alates
0.18/tk**

**Pampers Megabox
mähkmehd**

- Midi, 150 tk, 0.18/tk
- Maxi, 132 tk, 0.20/tk
- Maxi+, 120 tk, 0.22/tk
- Junior, 111 tk, 0.24/tk

KOPTERIÕNNETUS LONDONIS

Eile hommikul sai Londonis kaks inimest surma ja üheksa vigastada, sest helikopter len- das uduse ilmaga kesklinnas Vauxhallis ehitusobjekti torn- kraana otsa ja kukkus alla. **Delfi**

SAKSA KESKPANK TOOB KULLA KOJU

Mullu tegi Saksamaa riigikont- roll kohalikule keskpangale ette- heiteid, et sellel ei ole kontrolli ri- gi kullavarude üle, mis on hoiusta- tud New Yorgis, Londonis ja Parii- sis. Selline korraldus pärineb kül-

ma sõja ajast ja oli mõeldud või- maliku Nõukogude invasiooni puhuks. Nüüd teatas Bundesbank, et kavatsebki vähemalt osa oma 133 miljardi eurostest kullavaru- dest Saksamaale tagasi tuua. **EPL**

GOTLANDILE TAHETAKSE RAKETIKILPI

Rootsi liberaalne rahvapartei leiab, et Gotlandi saarele tuleks paigutada õhutõrjesüsteem Robot 70, et tugevdada riigikait- set nii saarel kui ka Lääneme- rel. Gotlandi saarel pole enam

Rootsi kaitsejõudude rügemen- ti ja kogu kaitse koosneb mõne- sajast kodukaitseväelasest. Osa analüütikuid peab saare kaitset tähtsaks, sest see on oluline Lää- nemere kontrollimiseks. **Delfi**

Reisijad lahkuvad eile Lääne-Jaapanis Takamatsu lennuväljal hädamaandumise teinud Boeing 787 Dreamlineri juurest.

Foto: Reuters/Scanpix

Unistuste lennuk kipub osutuma Boeingu jaoks õudusunenäoks

Hulga rikete ja häda- maandumise järel jäeti pooled Boeing 787 Dreamlinerid maa peale.

Kaivo Kopli
kaivo.kopli@ep.ee

2011. aasta oktoobris sõstis taevasse Jaapani lennufirma All Nippon Airways (ANA) tulius lennumasin. See oli Boeing 787 Dreamlineri esi- mene kommertslend. Eile, ligi viiasteist kuud hiljem, sõstis ANA sama tüüpi lennuk hädamaandumisele, kuna pilootide ees ekraanil süttis veateade ja lennukis levis kärsahais.

Nii ANA kui ka teine len- nufirma Japan Airlines (JAL) otsustasid otsekohe jätta maa peale kõik Dreamlinerid, kahe peale kokku 24 lennukit. Põh- juseks polnud ainult see üks, õnnelik hädamaandumine 137

Eri meediakanalites sõna saan- nud lennundusanalüütikud on jäänud erimeelsusele Dream- linerid tabanud intsidentide tõsiduse kohta. Ühed arvavad, et uutel lennukimudelitel ilm- nevad probleemid ei ole tava- tud. Teiste arvates lähenetak- se kiiresti hetkele, mil Boeing peab tunnistama tõsist kriisi. „Vaadates sellele kõigele tava- lise inimese vaatenurgast ja nähes sedasorti juhtumeid aset leidmas peaaegu päev päeva järel – see võib vägagi kõhe- dust tekitada,” tunnistas Jaa- pani transpordiminister Aki- hiho Ota.

Üle pika aja rivaalist ette

Veel aasta algul võis Boeing tunda end üsna rahulolevalt ja lootusrikkalt. Tõsi küll, USA lennuamet oli detsembris and- nud korralduse Dreamlineritel esinenud rikkeid uurida (teata- des ühtlasi, et lennukid on siiski turvalised), selle- gipoolest oli 2012. aasta Boeingule ometi kord edukas. Tellijad said ridamisi kätte kauaoodatud uhuiusi Dreamline- reid. Suuresti tänu

sellele oli Boeing jõudnud täht- sa verstapostini – esimest kor- da kümne aasta jooksul suutis Ameerika kompanii anda klien- tidele üle rohkem lennumasi- naid kui Euroopa rivaal Airbus. Mullu jaanuarist novembri- ni ja kõiki mudeleid kokku võt-

tes on Boeingu saavutuseks 537 ja Airbusil 516 lennukit. 2003. aastast saadik oli Airbus tipus püsinud. 2011. aastaks oli vahe kärisenud märgatavaks – Air- bus 534, Boeing 477. Boei- gu ette rebimist eelmisel aastal kindlustas tellitud lennu- kite arv. Detsembri seisuga oli Boeingult tellitud 1115 len- nukit, Airbusilt aga novemb- ri lõpu seisuga vaid 585.

Lausenamik Boeingule esi- tatud tellimusi ehk üle 800 ongi just Dreamlineritele, mil- lest nüüd paistab üleöö kaju- nevat õudusunenägu. Lennun- dusanalüütikute hinnangul on Boeing parajasti siiski paremas seisus kui Airbus just pakutava mudelivaliku tõttu. Seda mui- dugi juhul, kui Dreamlineritel

ilmnenud probleemid ei osu- tu väga tõsisteks, mis nõuaksid tootmise peatamist või ümber- ehitusi. Ja juhul, kui senised tel- lijad ei loobu Dreamlineritest kasvõi põhjusel, et avalikkuses kujuneb sellest lennukist eba- turvaline ettekujutus.

Airbus on viimastel aasta- tel olnud suuresti pühendu- nud oma lipulaevale, *super- jumbo*’ks nimetatud maailma suurimale reisilennukile A380- le, kuid probleemseks on osu- tunud sedavõrd suurte õhulae- vade turu kokkutõmbumine. Boeing on laiakereliste lennu- kitega ettevaatlikum, olles küll lennutanud välja oma klassi- kalise hiiglas 747 uuendatud versiooni, kuid keskendunud paindlikumatele mudelitele. ●

Viimased Dreamlinerite intsidendid

●● **4. detsember:** United Airli- nesi (UA) lennuk 184 inimese- ga pardal tegi hädamaandumi- se elektrisüsteemi rikete tõttu.
●● **5. detsember:** USA lennu- amet andis korralduse Dreamli- nerite kontrollimiseks, kui kahel lennukil leiti kütuselekke.
●● **13. detsember:** Qatar Airwaysi lennuki start jäi ära elektrisüsteemi vigade tõttu.
●● **17. detsember:** UA lennukil tuvastati elektrilisi probleeme.
●● **7. jaanuar:** Japan Airlinesi (JAL) maandunud lennukis sūt- tis akude plokis tulekahju.

●● **8. jaanuar:** JAL-i lend viibis, kui lennuki lahti jäetud kraanist voolas välja 150 liitrit kütust.
●● **8. jaanuar:** UA lennuki lii- tium-ioonakude plokis avasta- ti valesti paigaldatud juhtmed.
●● **9. jaanuar:** All Nippon Airways (ANA) tühistas lennu, kui lennukil tuvastati pidurite probleemid.
●● **10. jaanuar:** ANA lennuk maandus õnnestunult pärast seda, kui kokpiti aknasse tekki- sid praod.
●● **11. jaanuar:** ANA lennukil tuvastati mootori õlileke.

Prantsusmaaga Malisse marssides toetame valet sihti

Eurosaadiku aruanne

Indrek Tarand
Euroopa Parlamendi liige,
Roheliste / Euroopa
Vabaliidu fraktsioon

Prantsusmaa otsusel rünnata Põhja-Malis ülestõusnuid on potentsiaali kasvada mitut riiki haaravaks konfliktiks.

Operatsioon Serval algatati veidras vastuolus ÜRO Mali resolutsiooniga ja ilma või- malike partnerite nõusolekut küsimata. Vähe sellest – ilm- selt ei meenunud Prantsusmaa presidendile kordagi tema riigi kohustused Euroopa ühise jul- geoleku ja kaitsepoliitika ees, sest liikmesriikide diplomaadid koguti Pariisi esmaspäe- val, 14. jaanuaril, Servali nel- jandal päeval. Välisministrite koosolek peetakse *post factum* täna, 17. jaanuaril.

Ehkki Prantsuse ründelen- nukid võivad suhteliselt hõlp- salt Malis islamistide kolon- ne hävitada, pole võimalik ilma maavägedeta piirkonna olukorda kontrolli alla saa- da. Vastas on 12 000 relvasta- tud võitlejat, kellest kolman- dik on eriväljaõppega. Prant- susmaa on lubanud 2500 - meheli- st üksust, kuid kas sel- lest piisab? Kopte- rite vastu jõud- sid mässulised juba oma oskusi demonstreerida – piloot Damien Boiteux saade- ti teisipäeval Pariisis sõjaväe- liste auavalduste saatel viim- sele teekonnale.

Nüansirohke tegelikkus

Mali kaart meenutab kergelt liivakella, mis keskelt kitseneb. Propaganda kohaselt paik- nevad põhja pool islamistid ja lõuna pool demokraadid. Tegelik pilt on muidugi nüan- sirohkem. Riigi 15,5-miljoni- line rahvastik koosneb vähe- malt viiest suuremast grupist: edelas kompaksemalt must- anahalised ja kaugemal kõr- bes araablastel, songhaid, ful- bed ja tuaregid. Just viimased olidki käimasolevate sündmus- te algatajaks, sest kuulutasid mullu aprillis välja tuaregide iseseisva vabariigi al-Azawa- di. See polnud šariaadisea- duse kehtestada sooviv valit-

sus, vaid vastupidi, ilmalikku poliitikat ja demokraatiat ees- märgiks seadev ja teisi rahvu- si kaasav.

Azawadi juhid on kauem kui aasta taotlenud tunnustust ja rahvusvahelise kogukonna viivitamine on üks põhjuseid, miks regioon radikaliseerus ja teistesse rühmitustesse (näi- teks Ansar al Din) koondun- nud äärmuslased domineeri- ma pääsesid.

Sestap oleks ehk viimane aeg muuta nii ÜRO kui ka eriti EL-i sekkumise eesmärki. Mit- te stabiilsuse ja Mali valitsu- se kontrolli taastamine põhja- regiooni üle, vaid seal riiklu- se loomine koostöös Azawadi võimudega. Üksnes nii oleks mingi rahumeelne horisont võimalik. Loomulikult on sel- line eesmärk väljaspool poliiti- list reaalsust, isegi radikaalse- na. Kuid radikaalse ettepane- kuta laual ei hakka keegi isegi arutama autonoomia võimalu- si, mis minu hinnangul oleks stimuleeriv tulevikulahendus.

Konfliktijärgne ülesehitus

Prantsuse sekkumises kahtle- vat suhtumist leidis ka euro- parlamendi erakorralisel aru- telul teisipäeval. Tõele kõi- ge lähemal oli sõnavõtjatest Arnaud Danjean: „Me pole kaks aastat suutnud mitte midagi ette võtta, et Mali aren- guid paremale kursile seada. Resolutsioone ja otsuseid ole-

Vabariigi välja kuulutanud valitsus ei soovinud šariaa- diseadusi kehtestada.

me teinud, kuid need ei otsus- ta olukorda lahinguväljal!” Daniel Cohn-Bendit küsis: „Aga kui plaan A ei õnnestu? Kas meil on plaan B ka val- mis? Ei ole! Ning plaani C, mis visandaks konfliktijärgset üles- ehitust, ammugi mitte!”

Prantsuse interventsioon Malis illustreerib ilmekalt Euroopa ühise välis- ja julge- olekupoliitika puudusi ja ühi- se kaitsepoliitika olematust. Enamgi veel –Woodrow Wil- soni printsiipide ilmumisest on möödas ligi sajand, kuid nende universaalsusest aru saada on ikka veel paljudel raske. Muidugi, kui koera jalaga lüüa, siis peab see ole- ma piisavalt väike koer. Süü- ria tapatalgutesse ja radikali- seerumisse suhtume juba hoo- pis teisiti nii Pariisis kui ka Tallinnas ●

Lausenamik Boeingule esi- tatud tellimusi ehk üle 800 ongi just Dreamlineritele.

inimesega pardal, vaid asjaolu, et Dreamlinereid on viimasel paaril nädalal tabanud rikked – elektri- ja kütusesüsteemis, piduritega, kokpiti aknaga – vaat et lausa ülepäeviti. Üldse on Boeing oma uudisloomin- gut tarninud 49 lennukit.

HOIUSED PAISUSID

12,3 miljardit eurot seisab Eesti Panga andmeil detsembri seisuga Eesti pankade hoiustel. Aastane kasv oli ligi kümnendiku suurune. Seejuures kuulub 81% hoiuseid kohalikele ja 19% välismaalastele. **EPL**

RENAULT KOONDAB TÖÖTAJAJD

Prantsusmaa autotootja Renault vähendab 2016. aastaks kodumaal töötajate arvu 7500 võrra. Renault loodab, et umbes 5700 inimest lahkub selle aja jooksul töölt loomulikul teel ja ülejäänud tahetakse saata vastava programmiga varem pensionile. Töökohade vähendamine puudutab umbes 14% ettevõtte Prantsusmaal töötajast. Üle maailma töötab Renault' heaks 120 000 inimest. **ERR**

EESTIS EUROOPA KIIREIM PALGATÕUS

Eurostati andmetest nähtub, et Eesti oli möödunud aasta kolmandas kvartalis 7,7%-ga kõige kiirema palgatõusuga Euroopa riik. Järgnevad riigid, kus rahaks samuti euro, on 3,8%-ga teisel kohal olev Soome ja 3,4%-ga kolmandat kohta hoidev Saksamaa. **Delfi**

Tüüppere 9. klassi silme läbi: ema on kassapidaja, isa Soomes ehitaja

Reportaaž

Ann-Mari Nergi
reporter

Eesti Päevaleht käis rahatarkuse päeval põhikooli lõpuklassis kuulamas, kuidas pangatöötaja noortega eelarvet koostab.

Tallinna kunstigümnaasiumi üheksandate klasside teine koolitund peaks kolmapäeviti olema kas ajalugu või ühiskonnaõpetus, kuid eile asendati see rahatarkuse tunniga. Kopolis asuv kunstikool oli üks sajast koolist üle Eesti, kus pangaliidu liikmespankade töötajad eile tundi andmas ja rahaplaneerimisest rääkimas käisid. Eesti Päevaleht jälgis SEB äriarendusdivisjoni juhi Mart Maasiku juhitud tundi, kes ise kõik 12 kooliaastat just sealsamas kunstigümnaasiumis õppis.

Veel enne kella üheksat hommikul algav tund põhikoolilõpetajates erilist ärevust ei tekitas. Kunstikooli huvijuht Jaanika Puusalu juhatab tunni sisse ka koos ajaloo- ja ühiskonnaõpetuse õpetajaga suundutakse tagapinkidesse Maasikut kuulama. Lastele antakse 45-minutilise tunni jooksul kaks ülesannet – vastata mõnele viktoriiniküsimusele ja panna kokku ühe pere eelarve. Kui esimese ülesande täitmisel valitseb klassis tunnikontrolli moodi vaikus, siis vastuste üle arutledes mõttevahetus elavneb. Kuuleb ka vastusevariante *à la* Eestis on kirjaoskajaid kogu elanikkonnast 60 või 75 protsenti või arvab enamik häälekamaid õpilasi teadvat, et keskmine netopalk on meil veidi üle 500 euro.

Huvitavaks läheb arutelu

Klassi ees tarkust jagamas käinud Mart Maasiku üllatuseks osutus arutelu elavamaks, kui ta oodata oskas.
Foto: Priit Simson

perekonna eelarve koostamisel, kus algul peavad lapsed ära otsustama, kui palju liikmeid on ühes tüüpilises Eesti peres ja millega seal tegeldakse. Variant „isa, ema ja kaks last“ leiab konsensuse suhteliselt kiiresti. „Millega võiks peres ema tegeleda?“ küsib Maasik

Taskurahaks vajamineva summa pakkumised kõiguvad 15 ja 100 euro vahel.

järgmiseks. „Kodune!“ kostab tagantpoolt poiste lõõpiv hääl. „Ei, ikka käib tööl, tänapäeval ei ole enam emad kodused,“ kuuleb eespool pinkides istuvate tüdrukute vastuväiteid. Lõpuks lepitakse kok-

ku, et ema töötab kassapidajana 450 euro eest kuus ja isa on Soomes ehitaja 2000 euro suuruse kuupalgaga.

Pakkumistel on põhjus

Kuigi lastel käib kogu arutelu lõbusas toonis ja justkui nende töökohtade suhtes pilkavalt, nendib kooli huvijuht Puusalu hiljem, et eks sellel, miks esimestena just seesuguseid pakkumisi tehti, on oma põhjus. Paljud lapsed sellist elu ümberingi näevadki. Harvad pole juhud, kus mõlemad vanemad teenivad Soomes „normaalset“ palka ja laste kasvatamine on jäetud vanavanematele.

Kui eelarve on paika saadud, on järg kulude reastami-

se käes. Toit, eluasemekulud, elekter, vesi, meelelahutus, tervishoid jne. Kõik tähtsamad valdkonnad on esindatud. Nüüd peab hakkama lahtritesse kulunumbreid kirjutama ja selle käigus tuleb laste erinev rahasumma tajumine või mittetajumine eriti hästi välja. Muidugi lahmitakse arve ka niisama, aga kui näiteks taskurahaks vajamineva summa pakkumised kõiguvad 15 ja 100 euro vahel, võib aimata vahe- sid ka päriselus. Kas eluasemele kulub 300 või 600 eurot? Kas riiele läheb raha igas kuus? Aga tervishoiule? Seda, et Soomes töötav isa kogu palga koju ei saa tuua, vaid vajab ka ise teisel pool lahte majutuseks-söögiks raha, unustatakse algul täiesti, samal ajal loodetakse, et ta ikka paar korda

kuus kodus käib (transpordikulud). „Ma arvan, et see rahapiir on juba ammu ületatud!“ hüütakse vahele. Kõigi üllatuseks õnnestus vähemalt teoreetiliselt säästa perekonna eelarves lausa 270 eurot.

Pärast tunni lõppu on Maasiku nägu rahulolev ja ta tõdeb, et huvi ja kaasamõtlemine oli isegi loodetust aktiivsem. „Kartsime, et perekonna eelarve ja rahaplaneerimise teema ei pruugi lapsi väga huvitada, aga tegelikkus näitas vastupidist. Leidis kinnitust fakt, et kuigi teadmised finantsteenustest ja perekonna eelarve planeerimisest on päris head, siis neid teadmisi tegelikult eriti ei kasutata.“ Nüüd jääb üle vaid loota, et mõnigi õpilane eilses rahatarkuse tunnis omandatud endagi pere peal katsetama hakkaks. ●

VIKTORIIN

Kas tead õiget vastust?

1. Kui palju (%) on Eestis kirjaoskajaid?
2. Kui palju (%) on Eestis finantskirjaoskajaid?
3. Kuidas hindad oma finantskirjaoskust/rahateadmisi? (1 – vähene; 5 – väga hea)
4. Kui palju kulub õppeaasta jooksul raha limonaadi peale (70 eurosentit pudel), kui seda juua alati pärast trenni, mis toimub regulaarselt kolm korda nädalas (kokku 36 nädalat)?
A. 75,6 eurot
B. 25,6 eurot
C. 55,6 eurot
5. Otsustasite perega, et ostate iPadi, mis maksab 400 eurot. Pere sissetulekust saaks iga kuu kõrvale panna 50 eurot. Milline lahendus tundub sulle sobivaim?
A. Ostate iPadi järelmaksuga. Tagasi tuleb maksta aasta jooksul, igal kuul 37 eurot.
B. Võtate kiirlaenu, mis tuleb tagasi maksta kahe kuu pärast. Laenuandjale tuleb peale iPadi maksumuse tasuda 100 eurot.
C. Panete iga kuu raha kõrvale ja ostate iPadi, kui raha koos on.
6. Kui suur on Eestis keskmine ühe kuu sissetulek, mille töötaja kätte saab?
A. 516 eurot
B. 679 eurot
C. 979 eurot

Vastused:
1. 99,8%; 2. 50%; 3. ...; 4. 75,6 eurot; 5. A – iPad maksab kokku 444 eurot, aga saab kõheksutada; B – – iPad maksab 400 eurot, aga rahakogumline võtab 8 kuud aega; 6. 679

Eesti Pank kahetses 32 miljoni dollarilist 1995. aasta valet

Keskpanga enesepaljastus annab Venemaal külmutatud raha nõudjatele uue võimaluse. „Eesti Panga ametlik kinnitus, et nad andsid külmutatud raha kohta valeandmeid, pakub meile võimaluse oma huvide kaitseks pöörduda Euroopa inimõiguste kohtusse,“ ütles ettevõtja Vambola Kolbakov, kelle ettevõtetel

külmus 1990-ndatel Venemaa Välismajanduspanka 3,29 miljoni dollarit. „Eesti riik on meiega hāmanud juba kakskümmend aastat ja nüüd käitus Eesti Pank esimest korda ausalt, nagu tõeline põhiseaduslik institutsioon,“ lisas ta.

Raha tagasi saamiseks Eesti Panga juurde asutatud VEB Fondi sertifikaadi omanikke

ärritab asjaolu, et osa nõudeid rahuldati vargsi ja ebaseaduslikult.

Finantskriis külmutas raha

1990-ndate alguses tehti kõiki kommertsbankade klientide välismajandustehinguid Venemaa Välismajanduspanka kaudu. Kui finantskriis Venemaa külmutas valuutaarved, jäi Eesti

ettevõtjatel kinni kokku üle 60 miljoni dollari. Venemaa pank nägi oma kontodel kommertsbankade summasid, kuid tal puudus info omanike kohta.

Eesti Panga president Ardo Hansson palus eile vabandust, sest keskpank saatis 1995. aastal Venemaa Välismajanduspankale teadlikult külmutatud rahade kohta valeandmeid sisaldava kirja. Tolleaegse presidendi kohusetäitja Vahur Krafti allkirjaga dokument valetas, et firmale TSL International kuulub nõudeid külmutatud rahale 32,3 miljoni dollari väärtuses.

TSL-i omanikul Aleksandr Mattil õnnestus Eesti Panga kirjaga saada Venemaa Välismajanduspankast kompensatsiooni, ehkki üks teine tal kuuluv ettevõtte omas auditi kinnitusel nõudeid kõigest 1,9 miljoni dollari väärtuses. Teised nõudjad jäid pika ninaga.

Eesti Panga osakonnajuhtaja Henn Oit kinnitas, et vestles VEB Fondiga seotud auditeerimise ajal eraviisiliselt Kraftiga, kes kinnitas audiitorile, et ei mäleta, kes valeandmeid sisaldava dokumendi koostas. Kraft oli siis äsja asunud täitma

pangapresidenti kohust Siim Kallase asemel. „VEB Fondiga seotud otsused on Eesti Panga poolt tehtud institutsionaalselt, vastavalt seadustele ja antud aja kontekstis parimate teadmiste järgi,“ teatas Kraft meediale tehtud avalduses. „Järeldus on olnud väga selge – VEB Fondi tegevuse tulemusel keegi kahju kannatanud ei ole.“

Siim Kallas teatas, et ta ei oska panga auditile omalt poolt midagi lisada. Matti esindaja sõnul ei vasta ärikesi küsimustele nii lühikeses ettevalmistusajaga. ● **Andres Reimer**

KEELEBARJÄÄRIDEST

Hotelli- või restoraniomanikuna nõuaksin igalt tööle kandideerijalt vene keele oskust. Võib arvata, et noorem põlvkond venemaalasi valdab inglise keelt. Oskavad küll, aga nad ei taha seda rääkida. Baltimaadesse tulles arvatakse, et siin saab vene keeles hakkama. **VAMBOLA PAAVO** (PÄRNU POSTIMEES)

VEEBIAJAKIRJANDUS TASULISEKS

Ma ei kujuta ette, et keegi nimetaks naljameheks poemüüjat, kes lehe eest kaupluses raha küsib. Või tellimust vormistavat teenindajat. Miks siis internetis tasuta uudiste lugemist elementaarseks peetakse? Esiteks ilmselt seepärast, et tasuta infot liigub veebis hoomamatutes kogustes. Teiseks on süüdi ajakirjandustööstus ise, kes tulevikku ennustades eksiteele sattus. **HANS VÄRE** (SAKALA)

E-RAAMATULE POLE TURGU

Mõelge, kui kaua on olemas olnud raamat. Inimeste harjumus on palju pikaajalisem protsess kui mõni aas- ta. Ei ole päris kohatu võrdlus elektriautodega. Me ei saa otsustada, et riik toetab edaspidi ainult elektriauto- sid, kuna teame väga hästi, mis nendega on juhtunud, mis siia kampaania korras sisse osteti. **TAUNO VAHTER** (ERR)

TÖÖJÕUMAKSUD: kõigi maksude kokkuvõttes on need Eestis enam-vähem Euroopa keskmisel tasemel

Mis riik ühe käega annab, selle ta teisega võtab

Villu Zirnask

arvamustoimetaja

Küsimusele, millises riigis on palgatöötajal maksude poolest kõige parem elada, on raske üheselt vastata. Reformierakondlane kiidaks kindlasti Eestit, kus tulumaksu- määr on ainult 21% ja lan- geb 2015. aastal veelgi – 20%- ni. Sots või keskerakondlane lisaks, et Soomes on kaks esi- mest maksuastet madalamad kui Eestis ning alles neljandat maksuastet (68 200 eurot aas- tas) ületavale tulule kehtib tunduvalt kõrgem maksumäär kui Eestis (30%).

Tulumaks on samas ainult üks maksudest, millest sõl- tub, kui palju palka on võima- lik töötajale maksta. Põhiline on sotsiaalmaks 33% brutopal-

gast, millele lisanduvad töötus- kindlustusmaksed.

„... mis 2013. aastal langed- sid!“ hüüaks reformierakond- lane. Tõsi: möödunud aastal oli tööandja maksumäär 1,4% ja töötaja maksumäär 2,8%, täna- vu on need 1% ja 2%.

Kui jätkata võrdlust Soo- mega, siis sotsiaalmaksud pole seal kergemad. Tööandjale on see 22,5% brutopalgast, pluss mitmed töövõtja kohustus- likud maksed. Tervise-, pen- sioni-, töötuskindlustusmak- sed... Lisaks kehtib kohustuslik tulumaks, mille määrad jäävad 16,25% ja 21,5% vahemikku.

Tööjõumaksude jagunemi- ne erinevateks maksudeks on paras nuhtlus. Eriti see, et sot- siaalmaksud jagunevad kaheks – tööandja ja töötaja maksta- vateks. Võrdlustes, kus töötaja maksukoorma hulka arvatakse ainult tulumaks ja sotsiaalkind- lustusmaksud, näib Eesti olevat väikse maksukoormusega, sest 33% sotsiaalmaks on seaduse järgi tööandja maks. Arvesta- des kõiki töötaja palgaga seot- tud makse, on Eesti pigem suu- re maksukoormusega riik.

Kui võrrelda rahvastikupo- liitika seisukohast kahe vane- ma ja lapsega ideaalperesid, on

Eesti tööjõu maksukoormus soodsam kui Soomes-Roots- sis. Maksukoormus peres, kus üks vanem teenib keskmist pal- ka ja teine 2/3 keskmisest, võr- dub 2011. aasta andmetel Eestis 35,9%, Soomes 37,5% ja Root- sis 38,7% tööjõukuluga. Pisut soodsamad on Eesti tööjõu- maksud Soome-Rootsiga võr- reldes kõigis OECD kasutata- vates kategooriates, välja arva- tud 2/3 keskmisest palgast teeniva lastetu inimese puhul.

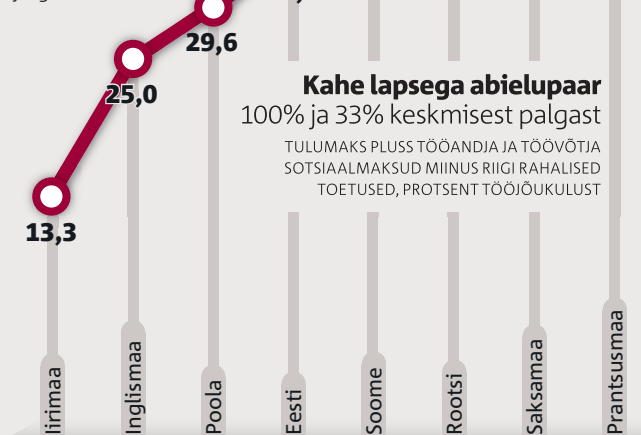
Eesti on oma näitajatega OECD-sse kuuluvate EL-i riikide keskmise tasemel. Terve OECD keskmisega võrreldes on Eestis tööjõumaksud märksa suuremad – Austra- lias ja Uus-Meremaal, rääki- mata Mehhikost või Tšiilist, on maksud hoopis teisel tasemel.

Eriti suur on maksukoor- muse erinevus kahe lapsega üksikvanemate puhul. Näi- teks Iirimaa, Uus-Meremaal ja Kanadas on alla keskmise sisse- tulekuga üksikvanemate mak- sukoormus miinusemärgiga: nad saavad toetuste ja maksu- soodustustena riigilt rohkem, kui riigile maksu maksavad.

Vaidlusele, kus on palgatöo- lisel maksukoormuse poolest parim elada, ei suuda needki

Kus soosib tööjõumaksude ja toetuste süsteem lastega peret?

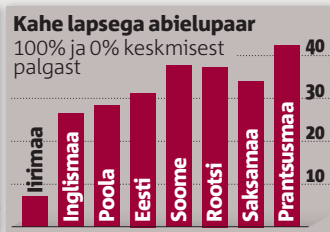
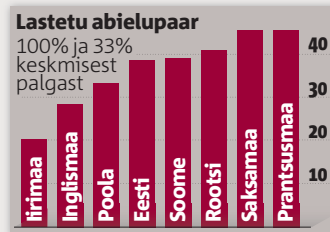
Tööjõumaksude koorem peretüübi ja sissetuleku järgi 2011. aastal.

Kahe lapsega abielupaar

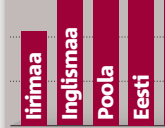
100% ja 33% keskmisest palgast

TULUMAKS PLUSS TÖÖANDJA JA TÖÖVÕTJA SOTSIAALMAKSUD MIINUS RIIGI RAHALISED TOETUSED, PROTSENT TÖÖJÕUKULUST

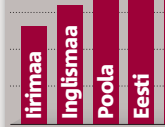
Lastetu ja üksik

67% keskmisest palgast

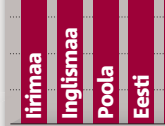
Lastetu ja üksik

100% keskmisest palgast

Lastetu ja üksik

167% keskmisest palgast

Üksikvanem kahe lapsega

67% keskmisest palgast

Eriti suured on maksu- koormuse erinevused kahe lapsega üksikvane- mate puhul.

Eesti tööjõu maksukoormus on ainult õige veidi soodsam kui Soomes ja Rootsis.

võrdlused punkti panna. Las- tega seotud soodustuste kõrval on eri riikides muidki tulumak- sussoodustusi – näiteks enese- täiendamise või kodust kaugel tööl käimise korral.

Pealegi, inimene elab ka sel- leks, et tarbida, aga suhtelist hindade taset mõjutavad tea- tud määral käibemaksusoodus- tused ja aktsiisid. Inimesele, kes naudib autoga ringi tuuri- tamist, sumpatiseerivad ilmselt autokütuse madalad maksud USA-s, aga veinisõber kiidab Lõuna-Euroopa riikide mada-

laid veiniaktiiside... Veel tuleb mängu palgalise puhkuse ja lapsehoolduspuhkuse pikkus, lastehoiutasude suurus jmt.

Kui Euroopale omase elu- korralduse ja väärtuste juurde jääda, siis maksudega mängi- miseks eriti palju ruumi pole – ei Eestis ega mujal Euroopas. Maksumäärade ja -soodustus- tega mängides saab maksure- žiimi ühest või teisest aspektist maitsevamateks teha, aga kokku- võttes on nii, et mis riik ühe käega annab, selle ta teise käe- ga võtab. ●

HILLAR METSA METSIK MAAILM

EUROOPAS valitseb soovimatus sõjaliselt sekkuda

Miks on Prantsusmaa Mal

Zaki Laidi

Parisi poliitikauuringute instituudi professor

Pea kahe aasta jook- sul on Prantsusmaa välisriikide sündmus- tesse kolmel korral sõjaliselt sekkunud. Viimane sekkumine pidi esiti olema

osa Euroopa Aafrika riikide toetusmissioonist, kuid Prant- susmaa otsustas tegutseda üksi islamistide pealetungi peatami- seks, kes ähvardasid vallutada Mopti, viimase takistuse enne pealinna Bamakosse jõudmist.

Kuigi islamistid said ajuti- selt lüüa, on nad hästi relvas- tatud ja saavad Liibüast varus- tust Alžeeria kaudu. Pealegi on Mali ja teiste Lääne-Aafri- ka riikide armeed operatsioo- niga ühinemiseks liiga nõrgad. USA püüdis Mali armeed välja õpetada, kuid see kukkus läbi.

Miks on olukorras, kus kaa- lul Euroopa julgeolek, Prant- susmaa ainsa riigina tegutse- ja? Prantsusmaa on Euroopa

pea ainus tõeline sõjaline jõud. Ta usub, et sõjaline tegutsemis- võime on mõjuvõimu eeltingi- mus – arusaam, mida enamik Euroopa riike ei jaga, ilmuta- des soovi sõjast emale hoida.

Euroopal on vahendeid ühi- selt tegutsemiseks. 2003. aas- tal, pärast Iraagi sõja algust, kiideti heaks tollase Euroopa Liidu ühise kaitsepoliitika kõr- ge esindaja Javier Solana eln- nõu. Kuid elnõu oli kirjuta- tud nii ähmaselt, et välistas tulemused.

Liibüa kriisi ajal üritas Solana mantlipärija Catheri- ne Ashton sihilikult EL-i rol- li piirata. Hiljuti, kui toimus Palestiina ÜRO-s esindatuse

MARKSISTLIK FEMINISM

Minu meelest on meeste olukord raske ja läheb aina hullemaks. Moodne feminism on marksistlik mõtteviis. Feminism toetub eeldusele, et ühiskond on patriarhaalne, et selle on kujundanud mehed meeste hüvanguks. Feminism sedastab, et naised on rõhutatud. **ABDUL TURAY** (POSTIMEES)

IDEOLOOGIATE KAITSEKS

Parem- ja vasakpoolsuse debati vanamoodsaks pidamine eeldab, et tänapäeva maailmas pole enam kohta ideoloogiatele ega parteidele. Vastupidi: vajadus poliitika järele on suurem kui kunagi varem. Globaalsed probleemid nagu majanduskriis või kliimamuutus näitavad, et ainult sihipärane kollektiivne tegutsemine saab meie planeeti päästa. **ANTHONY GIDDENS** (LA REPUBBLICA)

KULUTADA VÕI SÄÄSTA?

USA psühholoogid leidsid, et lapsena kogetud vaesus mõjutab valikuid majanduslikult rasketel aegadel. Kitsastes oludes kasvanud soovivad tõenäoliselt kohe oma soove rahuldada. Lahedamates tingimustes sirgunud peaksid olema võimelised kulutamist piirama ja raha säästma. **NOVAATOR**

VEB FONDIGA seotud isikud eksitavad avalikkust, kui ajavad segi N Liidu välisvõla ja sisemise valuutavõla

Ka unustuse jõel on kallas kahel pool

Toomas Kummel

ajakirjanik

Siim Kallas on jutukas inimene, aga kui jutt läheb VEB Fondile, on ta suu lukus. See tõttu käib Facebookis juba kolmandat kuud kampaania „Kiri eurovolinikule”, kus inimesi kutsutakse saatma Kallasele küsimusi VEB Fondis toimunud suurvarguse kohta.

Vahur Kraft eelistab samuti sel teemal vaikida. Tema pidi Eesti Panga presidendina siiski riigikogus mõnel korral rahvasaadikutele kõvasti valetama. Kallas on erinevalt oma järeltulijast keskpangas alati rääkinud teiste inimeste kaudu. Ülemuste asi: on olnud, keda rindele saata, et oma pintsakuesine puhas hoida.

15. jaanuari Eesti Päevalehes korrutas advokaat Ain Alvin vanu käibevalsid ja kutsus VEB Fondis toimunud 45 miljoni dollari kadumist unustama. Üleskutse sattus juhuslikult päevale, mil Eesti Panga president tutvustas keskpanga nõukogule VEB Fondi auditit, mis selgitaks tõde toimuva kohta. Ka unustuse jõel

on kallas kahel pool, ütleb laulusalm.

Saagu siis Siim Kallase, Vahur Krafti, Andres Lipstoki, Andrus Ansipi, Jürgen Ligi, Ain Alvini paljukorrutatud labane vale taas avalikult ümber lükatud.

Eesti välisministeeriumile esitatud ametlikule teabenõudele endise N Liidu välisvõla ja võimalike Eestile esitatud pretensioonide kohta vastati mulle: „Küsimus kerkis üles peale N Liidu lagunemist. Vastavalt meie ametlikule seisukohale Eesti Vabariigil kui N Liidu poolt okupeeritud riigil ei ole N Liidu võlgade ega varade küsimuses subjekti suhet, me ei osale selleteemalistel aruteludel ning ei oma pretensioone N Liidu varade või võlgade suhtes. See sõnum sai kunagi edastatud Venemaale, kes korraldas välisvõla ja vara jagamist, samuti Pariisi klubile, kes korraldas N Liidu välisvõla tagasimaksmist. Meie seisukoht võeti teadmiseks ja Eestile ei esitatud ei nõudeid ega jagatud ka välismaal olevat vara.”

Täpsustasin igaks juhuks, et kui Venemaal ikkagi oli N Liidu välisvõlaga seotud pretensioone, siis milles need võisid seisneda. Välisministeeriumist vastati: „Selle temaga kunagi kokkupuutunud inimeste sõnul ei ole olnud.” Internetist leiab kiiresti, et Venemaa kui N Liidu õigusjärglane kustutas viimase osa endise N Liidu välisvõlast, 34 miljonit USA dollarit Londoni kreditoride klubile 2009.

N Liit on ametlikult teatanud, et suhetes endiste liiduvabariikidega lähtub ta endise N Liidu välisvõla küsimuses nn nullvariandist. Seda seisukohta jagas ametlikult ka Pariisi klubi.

Kui Alvini jutt oleks tõsi

Ent oletagem, et Eesti välisministeerium valetab ning Kallase ja Alvini jutt on sulatõsi. Toome Ansipi valitsuse valetamist eredaimalt iseloomustava näite. Trikk on selles, et Vene poole pretensioonid puudutavad N Liidu sisemist valuutavõlga, mitte välisvõlga, ja need on täiesti erinevad asjad.

Rahandusminister Ligi esitas 25. jaanuaril 2012 riigikohutule kaebuse, millega Eesti Vabariiki karistati VEB Fondi puudutava kohtuotsuse täitmata jätmise eest rahatrahviga: „Nii Eesti Pank kui ka VEB Fond on korduvalt pöördunud VEB panga poole nõudmisega külmutatud vahendid vabastada. Vastuseks on alati teatatud, et see pole võimalik, kuni Vene Föderatsiooni ja Eesti Vabariigi vahel pole lahendatud endise N Liidu välisvõla ja aktive õigusjärgluse küsimus. Viimati pöördus Eesti Pank Vnešekonobanki (VEB) poole 28.03.2011. VEB pank vastas 18.04.2011, et ei väljasta kontode kohta infot, kuna kahe riigi vahel on lahendamata endise N Liidu välisvõla küsimus.

Samas sõnastuses esitas Ligi seda väidet riigikogule esitatud eelnõus „Riikliku VEB Fondi sertifikaatidega tagatud nõuete hüvitamine”.

Kolm mõtet

Saagu siis Kallase, Krafti, Lipstoki, Ansipi, Ligi ja Alvini labane vale taas ümber lükatud.

2002 oli Eesti endise Nõukogude Liidu valuuta-sisevõlg üle 60 miljoni dollari.

Uuenev ja puhastuv Eesti Pank võib olla tõe selgitamisel tõeline jäälohkuja.

Ja nüüd see, mida Vene pool Eesti Panga kirjale tegelikult vastas: „Kuni Vene Föderatsiooni ja Eesti riikide- või valitsusvahelise tasandi otsuste vastuvõtmiseni endise N Liidu valuuta-sisevõla õigusjärglust reguleerivates küsimustes kirjas küsitud kontode kohta teavet ei esitata.”

Venemaa arvestab intresse

1991. aastal võttis Eesti Pank üle VEB Eesti-osakonna. 23. jaanuaril sõlmisid (VEB) ja Eesti Pank kokkuleppe, millega meie keskpang garanteeris Moskvast VEB-st valuutalaene saanud Eesti riiklike ettevõtete ja asutuste tagasimakset. Samas eitas Vahur Kraft 2004. aastal riigikogus sellise lepingu olemasolu!

Pärast Siim Kallase keskpanga etteotsa asumist ja Eesti iseseisvuse taastamist lõpetati valuutalaenude tagasimaksed VEB-le. Venemaa arvestab neilt võlgadelt iga aasta intresse. Tei-

seks probleemiks peavad venelased Edgar Savisaare valitsuse ajal 1990–1991 üleliidulistest fondidest saadud kütuse, ravimite, toiduainete, tooraine jne eest endise N Liidu üleliidulise valuutafondi valuutamaksete tegemata jätmist. 2002 oli Eesti endise N Liidu valuuta-sisevõlg Venemaa keskpanga andmeil üle 60 miljoni dollari. Täna on see veelgi suurenenud.

Ligi patoloogiline valetamine ei paista tegelikult tema kuulsamate parteikaaslaste aastepikkuse valetamise taustal silma mitte millegi erilise. Uskuda ja loota, et pidev primitiivne valetamine, parteiline ringkaitse ja unustamine kutsumine lahendab 45 miljoni dollari varguse probleemi, on naivne.

Uuenev ja puhastuv Eesti Pank võib olla tõe selgitamisel tõeline jäälohkuja. **•**

Loe juurde lk 8:

Andres Reimer „Eesti Pank kahetses 1995. aasta valet”

is üksi?

hääletus, kutsus EL liikmeid hääletamast hoiduma – veider viis kinnitada ülemaailmsed liidrirollid.

UK-le mõjub üleeuroopaline kaitse eemalepeletavalt. Sellest põhimõttest on ta hälbinud korra, osaledes piraatlusvastases Atlanta operatsioonis Aafrika sarve piirkonnas. Vahendid puuduvad neil, kes soovivad Euroopale ühist kaitsevõimet, samal ajal kui need, kellel vahendid on, seda luua ei soovi (erandiks Prantsusmaa).

UK koostöö Prantsusmaaga – nagu Liibüa kriisi ajalgi – on olnud tugev. Hoolimata kahe riigi 2010. aasta kait-

se- ja julgeolekukoostöö lepingust on britid otsustanud eelarvelistel põhjustel muretseda endale lennukid, mida ei saa kasutada Prantsuse lennukikandjatel.

Pidevad piirangud

Isegi Hispaania ja Itaalia, keda Vahemere ja Saheli piirkonna areng peaks kõige rohkem mõjutama, on oma kaitsekulutusi kärpinud. Erinevalt Saksamaast osalesid mõlemad Liibüa interventsioonis, kuid nende jõududele seati ranged tegutsemispiirangud.

Euroopa tervikuna pühen-dab kaitsele vaid 1,6% SKT-st. Võrdluseks: USA kulutab 4,8%. See on ainus piirkond, kus kaitsekulutused kahanevad.

Saksamaa puhul näis, et pärast Afganistani sõjalise operatsiooni algust hakatak-

se ajama jõulisemat poliitikat. Kuid nüüd tõrgub ta igasuguse sõjalise sekkumise vastu, olles ise maailma kolmas relvaeksportija.

Euroopa ei soovi sõjalist jõudu välja arendada, sest Euroopa projekt on loodud jõe ideele vastu seismiseks. Kuid see hoiak on muutunud talumatuks. Euroopa on silmitsi ohtudega, mida Prantsusmaa üksi ei suuda pidurdada. Pealegi koondub rahvusvaheline süsteem üha rohkem ümber riiklike jõudude, mis peavad sõjalist jõudu mõjuvõimu oluliseks eeltingimuseks. Euroopa ees ei seisa valikut pehme ja kõva jõu vahel. Ellu jäämiseks peab ühendama mõlemad. **•**

© Project Syndicate, 2013

Loe juurde lk 8: Indrek Tarand

„Prantsusmaaga Malisse marssides toetame valet eesmärki”

22.01. Põlva Kultuurikeskus / 25.01. Valga Kultuurikeskus / 28.01. Kuressaare Kultuurikeskus
29.01. Orissaare Kultuurimaja / 31.01. Jõgeva Kultuurikeskus / 03.02. Kuusalu Rahvamaja
04.02. Kuimetsa Rahvamaja / 07.02. Kiviõli Rahvamaja / 09.02. Kilingi-Nõmme Klubi
11.02. Rakvere Teater / 12.02. Salme Kultuurikeskus / 25.02. Haapsalu Kultuurikeskus
27.02. Paide Kultuurikeskus / 28.02. Karksi Kultuurikeskus / **Etenduste algus kl 19.00**

MINA HAKKAN PEAMINISTRIKS

ERIC CHAPPELL (Inglismaa) komöödia kahes vaatuses

VANA BASKINI TEATER

Õppige ennast õigesti kraadima

Väikest palavikku ei pea patsient kohe alla võtma hakkama, annab perearst Külvi Peterson nõu.

Vilve Torn
vilve.torn@epl.ee

●● **Esimeste külmetusnähtude ilmnemisel ei pea ju kohe perearsti vastuvõtule tulema?**

Kui inimesel just tekkis kinnine nina, valulik või kähe kurk ja kerge lihase- ja liigesevalu, ei ole vaja kohe vastuvõtule tulla. Esimene käik tuleks teha apteeki, kus töötavad nõu ja abi andmiseks oma ala väga head spetsialistid. Neilt saab parimat esmast abi, mis konkreetse tervisemure puhul kõige paremini toimib. Kõige olulisemaks pean ma perearstina seda, et inimene võtaks ägeda nakkuse korral aja maha. Jää koju, joo vett, teed, kakaod, mahla. Poe teki alla, loe või maga – see on paranemise seisukohalt kõige tähtsam.

Paljud patsiendid ei usalda digitaalseid kraadiklaase ja jätavad end kraadimata.

●● **Väikest palavikku ja köha ei maksa kohe pärssida?**

Ei. Palavik on inimesel mõnes mõttes pigem kaitsereaktsioon, mitte iseseisev haigus. Sage-damad palaviku põhjustajad ongi ägedad hingamisteede põletikud. Palavik tekib organismi reaktsioonina nakkusele ja aitab sel moel kiiremini nakkust põhjustanud viirusest või bakterist jagu saada. Palavikku 37.1 ei ole vaja paa-

niliselt maha võtma hakata ja 36.9 juures ei ole vaja muretseda. Ka köha on kaitsereaktsioon ja tekib selleks, et hingamisteede limast ja rögast puhastada. Köha pole ohtlik, kui see pole väga valulik või hingamist takistav. Arsti juurde tuleb tulla siis, kui apteegirohud ja loodusravimid ei toimi ja köha paari-kolme nädalaga ikka üle ei lähe.

●● **Liiga sagedasel kraadimisel pole siis ka mõtet?**

Kraadida võib ikka. Pigem valmistab perearstidele muret see, et inimesed enam ennast enne vastuvõtule tulekut või perearstile-pereõeale helistamist ei kraadi. Küll on kraadiklaas katki või ei luba laps ennast kraadida või pole kodus kraadiklaase.

●● **Millest see tuleb?**

EL-i normide järgi on elavhõbedaga kraadiklaaside kasutamine kahtlane, need võivad lihtsamalt puruneda ja elavhõbe on sisse hingamisel mürgine. Paljud aga ei usalda uusi digitaalseid kraadiklaase ja on kindlad, et need petavad. Üsna sageli arvatakse ka ekslikult, et uued kraadiklaasid on määratu kallid ja nii jätavadki nad selle ostmata. Ja siis juhtubki

nii, et patsient helistab meile ja kaebab oma tervisemuresid, aga kõige elementaarsema asja – kraadimise – on ta tegemata jätnud. Minu soovitus on: ostke endale korralik kraadiklaas ja kraadige rahulikult.

●● **Esimesed külmetusnähud ei taandu, apteek ei aita?**

Siis tuleb perearstikeskusesse helistada ja probleemist rääkida. On väga tore, kui inimene oma perearsti usaldab (ja

Perearst Külvi Petersoni sõnul tuleb ägeda nakkuse korral aeg maha võtta.

Foto: Rauno Volmar

teatud tervisemurede korral tulebki arstiga ühendust võtta), kuid mööda ei maksa minna pereõest.

Tema ongi järgmine samm, kui apteegist pole tervisemurele leevendust saadud. Ja kui õde hindab haigust ja haiget probleemseks, siis suunab ta patsiendi perearsti vastuvõtule. Sageli ei taheta-juleta pereõe oma muresid kurta. Kõik

pereõed on pädevad ja oskavad murede korral aidata.

●● **On ju ka väga tagasihoidlikke patsiente, kes ei kurda?**

Neid liigselt tagasihoidlikke patsiente pelgab perearst kõige rohkem. Olen oma praktikas kohanud küll neid, kes pöörduvad arstile viimases hädas, ei kaeba suurt midagi, aga haigus on raske. Tagasihoidlikkus on meie töös voores, aga pat-

siendi poolt vaadatuna peaks ikkagi oma kahtlusi ja kaebusi arstiga jagama.

●● **Millal peab kindlasti perearsti juurde tulema?**

Kui kurguvalu on ebataavaliselt tugev või esineb midagi tavapäratut. Kui palavik on väga kõrge ja palavikualandaja toime puudub. Kui köha on väga valus ja patsient ei saa neelata või on köha pikkade raske-

te hoogudena. Kui ninast õhk läbi ei käi ja apteegist saadud abivahendid on oma efekti ammendanud.

●● **Gripp on juba liikvel. Vaktsineerida või mitte?**

Ikka vaktsineerige. Tänu terviseteadlikkuse suurenemisele pole meil enam ka suuri gripi-puhanguid. Viimane tõsine gripilaine kimbutas inimesi aastal 1998. ●

Taimne mürtool ja põskkoopa põletik

GeloMyrtol® forte (standardiseeritud mürtool) on taimne ravim ülemiste ja alumiste hingamisteede põletike raviks.

Standardiseeritud mürtool on eeterlike õlide segu, mis on mugavamaks kasutamiseks viidud kapslisse. Pärast sissevõtmist läbib želatiinkapsel mao ja lahustub peensooles. Eeterlikud õlid imenduvad kiiresti verre ja hakkavad pärast paari tunni möödumist erituma hingamissüsteemi kaudu – nii tekib seepidise inhalatsiooni efekt.

Põskkoopa põletik

Põskkoopa põletik tekib tihti tavalise nohu järgselt.

Ninaõõs on ühenduses õhuga täidetud ruumidega ehk ninakõrvalkoobastega. Suurimad neist koobastest on põskede piirkonnas asuvad põskkoopad. Nohu tagajärjel tekib ninaõõne ja põskkoobaste vahelistes ühendusteedes turse ja rohkelt moodustuv mädane lima ei pääse välja.

Põskkoopa põletiku tunnusteks on peavalu, mis võib tugevneda kummardamisel, survetunne otsaesisel või põskede piirkonnas.

Põskkoopa põletiku korral on eriti tähtis, et sekreet saaks põskkoopast ära voolata enne kui bakterid limaskestale kinnituvad.

GeloMyrtol® forte (standardiseeritud mürtool) soodustab sitke lima pehmenemist, kiirendab lima väljutamist ja vähendab limaskestade paistetust. Lisaks mõjub GeloMyrtol® forte (standardiseeritud mürtool) ka põletikuvastaselt ja antimikroobselt. Hingamisteed muutuvad vabaks ja paranemine kiireneb.

Parem tunne juba esimesel päeval!

Käsimüügravim.

Näidustus: Sekreedi vedeldamine sinusiidi ja bronhiidi korral.

Tähelepanu! Tegemist on ravimiga. Enne tarvitamist lugege tähelepanelikult pakendis olevat infolehte. Kaebuste püsimise korral või ravimi kõrvaltoimete tekkimisel pidage nõu arsti või apteekriga.

Tootja ja müügiloa hoidja: G. Pohl-Boskamp GmbH & Co. KG, Saksamaa.

Täiendav informatsioon müügiloa hoidja esindajalt Eestis: OÜ KBM Pharma, Tähtvere 4, 51007, Tartu, Eesti. Tel 733 8080.

RAVIMIREKLAAM

GeloMyrtol®
forte
Standardiseeritud mürtool

Lahtistab röga
Kergendab köhimist
Kergendab nuuskamist
Vabastab hingamisteed

Sõeluuringud aastal 2013

Eesti haigekassa ootab ka alanud aastal naisi rinnavähi ja emakakaelavähi sõeluuringutele.

Vilve Torn
vilve.torn@epl.ee

Eestis haigestub igal aastal ligikaudu 600 naist rinnavähki ja 150 naist emakakaelavähki. Viimasel ajal on suurenenud pahaloomulistes kasvajasess haigestumine just nooremas eas. Rinnavähi täpne tekkepõhjus on teadmata. Kuni kümnel protsendil juhtudest võib olla tegemist päriliku eelsoodumusega. Rinnavähi riskitegurid on vanus, naissugu, menstruatsioonide varane algus, kõrgem vanus esimese sünnituse ajal ja hiline menopaus. Suurenenud riski seostatakse ka ülekaalu ja liigse alkoholi tarbimisega.

Emakakaelavähk on üks vähi liik, mida on võimalik vältida. Emakakaelavähieelne seisund võib kesta 10–15 aastat, selle õigeaegsel avastamisel on emakakaelavähk välditav. Kõik suguelu alustanud naised peaksid kahe-kolmeaastase vahega andma PAP-testi, mille abil leitakse emakakaelal muutused enne, kui on välja kujunenud emakakaelavähk. Rinnavähi puhul on kõige tähtsam selle avastamine varajases staadiumis, kui naisel ei ole veel tuntavaid muutusi rinnas. Rinnavähi varajaseks avastamiseks on parim mammograafilise uuring.

Põhja-Eesti regionaalhaigla uus rinnakabinett

Foto: Tiit Blaas

Tulge uuringutele

2013. aastal kutsub Eesti haigekassa rinnavähi sõeluuringule 1953., 1954., 1955., 1957., 1959., 1961. ja 1963. aastal sündinud naisi ja emakakaelavähi sõeluuringule 1957., 1958., 1963., 1968., 1973., 1978. ja 1983. aastal sündinud naisi.

Nimelise kutse saadab Eesti haigekassa postiga. Kutsutavate nimekirja koostab haigekassa rahvastikuregistris olevate aadresside alusel. Kutsel on märgitud kõik uuringuid teostavad raviasutused, kuhu saab end uuringule registreerida. Kutseid ei saadeta neile naistele, kes eelmisel aastal

mammograafilisel uuringul juba käisid, kellel puudub kehtiv kindlustuskaitse või kellel on andmekogus mittetäielik aadress (nt ainult linna või ka tänava täpsusega).

Naistele, kellele on 2012. aastal PAP-test juba tehtud, saadetakse kutsed sõeluuringus osalemiseks aasta teises pooles, et uuringutevaheline intervall oleks pikem.

Uuringule minnes tuleb kaasa võtta isikut tõendav dokument, kehtiva ravikindlustuse korral on uuring tasuta. ●

Täpsem info: <http://www.haigekassa.ee/enetus>

Eagle Visionis nüüd eriti HEAD HINNAD!

Prilliraamid -25% kuni -50%

Uduvastase kattega Tokai prilliklaasid -25%

Essilor Physio progresseeruvad prilliklaasid -25%

Päikeseprillid -50% (v.a uus kollektsioon, Oakley ja Bvlgari)

TALLINN

Pärnu mnt 10
telefon 627 0110
E-mail: parnumnt@eagle-vision.ee

Endla 12

telefon 662 1150
E-mail: endla@eagle-vision.ee

Paldiski mnt 102 (Rocca al Mare kaubanduskeskuse 1. korrusel)
telefon 665 9105
E-mail: rocca@eagle-vision.ee

TARTU

Tasku keskus, Turu 2
telefon: 733 3938
E-mail: tartu@eagle-vision.ee

Lõunakeskus, Ringtee 75

telefon: 731 5638
E-mail: lounakeskus@eagle-vision.ee

RAKVERE

Põhjakeskus, Tõrremäe
telefon 326 0500
E-mail: rakvere@eagle-vision.ee

PÄRNU

Rüütli 39
telefon 445 1900
E-mail: parnu@eagle-vision.ee

Kaubamajakas, Papiniidu 8/10

telefon 445 5979
E-mail: kaubamajakas@eagle-vision.ee

EAGLE VISION
Elu on vaatamist väärt
www.eagle-vision.ee

PUHAFASTASIN oma organismi ja kehakaal hakkas langema uskumatult kergesti!

Lise Marie töötab vastuvõtjana autoteeninduses. Kolm aastat tagasi sai ta aru, et peab oma eluviisi muutma.

«Olen alati armastanud karastusjooke ja maiustusi, kuid tundsin ennast sageli väsinuna ning jõuetult. Mu kehakaal tõusis juba 94 kiloni. Lugesin ajalehest organismi puhastamisest ja detoksikatsioonist, mis taastab energiavarusid, aidates langetada kehakaalu. Mulle tundus see usutavana. Enne seda olin proovinud palju meetodeid, kuid edutult.»

Ostsin BioDraini®

«Kui ostsin BioDraini, sain apteekri käest mõned head soovitused – juua palju puhast vett ning süüa vähem maiustusi. Õige pea tekkis energia juurdevool, oli selline tunne justkui tegeleksin spordiga. Tegin igal õhtul pikki jalutuskäike oma koeraga – see andis palju rõõmu, mida varem ei tundnud. Kui kaalusin ennast, leidsin BioDraini tarvitamiseks aina rohkem motivatsiooni.»

Muutsin oma eluviisi

Valitud BioDraini DETOX PLAN puhastamise programmis Lise Marie ei kahtle: «Märkasin kohe oma kehas muutusi. Kõigepealt tekkis energia juurdevool ja kadus magusaisu ning tundsin end palju kergemalt. Mõne aja pärast hakkas mu ema muretsema – ta arvas, et mul on tekkinud söömishäired. Seletasin talle, et olen muutnud oma eluviisi ja pean kinni organismi puhastusrežiimist, mis soodustab kehakaalu langust.»

Nüüd suudan hoida kehakaalu kontrolli all

«Tunnen end kergema ja saledamana ning naudin ostes 38/40 suuruses riideid. Ei taha isegi meenutada, et enne pidin ostma riideid suuruses 46/48. On nii hea välja visata vanad riided koos langeva kehakaaluga! Nüüd hoiain kehakaalu normis, puhastades oma organismi BioDraini puhastusprogrammi DETOX PLAN järgi kaks korda aastas.

Miks on vaja organismi puhastada?

Ainevahetusprotsessi tulemusena tekivad organismis mittevajalikud ained: toksiinid, jääkained ja liigne vedelik. Need kahjulikud ained töödeldakse loomulikult teel ning eemaldatakse maksa, neerude, naha ja soolestiku kaudu. Kuid toidus sisalduvate lisaainete, ravimite ja alkoholi tarvitamisel kuhjuvad ainevahetusjäägid, mille tulemusena võib tekkida liigne kehakaal ning lisaks veel mõningad vaevused: pidev väsimustunne, peavalud, seedimishäired, kõhupuhitus, vedelikupeetus kudedes. Kuna jääkainete kuhjumisel aeglustuvad maksa, neerude, naha ja seedimise funktsioonid, on uskumatult raske kaotada kilosid isegi dieeti pidades või nälgides.

BioDrain DETOX PLAN – keha puhastamine

BioDraini eesmärk on hoida korras neerud, maks ja seedetrakt ning puhastada need jääkainetest. BioDraini DETOX PLAN kava on kerge järgida, see on lihtne ega tekita näljatunnet. Esimese kahe nädala jooksul võta hommiku-, lõuna- ja õhtusöögi ajal kaks tabletti koos suure klaasi veega. Tarvita BioDraini niiviisi kaks nädalat. Edasi võta ainult hommikusöögi ajal kaks tabletti. Soovitatav kuuri pikkus on 4–6 nädalat, kaks korda aastas.

Looge ime BioDraini abiga

BioDraini toime on tugevam, kui vähendate kohvi, tee, alkoholi, maiustuste ja suhkru tarbimist. Vältige rasvaseid toite. Selle asemel sööge täisteratooteid, puu- ja juurvilju kas toorelt või keedetult ning tegelege spordiga. See parandab ainevahetust, aitab kiiremini väljutada toksine ja vabaneda liigsetest kilodest.

Unikaalne Skandinaavia maitsetaimede retsept

On hästi teada, et sellised taimed nagu spargel, artišokk ja võilill soodustavad sapi sekretsiooni ja seedefementide tegevust ning stimuleerivad rasvade lagundamist ja toksiinide eemaldamist, hoides keha filtrit – maksafunktsiooni. Tavalistes sigurijuurtes ja aed-liivatee seemnetes pulbris on rohkesti kiudaineid, mis on kasulikud soolestikule. Need stimuleerivad soolestiku tööd ja liigse vedeliku väljutamist, toites soolestiku mikrofloorat seedimatute osakestega, mis tagavad soole normaalse tühjenemise ja kõrvaldavad mürgiseid aineid. Nõges ja tüümian aitavad väljutada üleliigset vedelikku. Tsitrusviljades leiduvad bioflavonoidid tugevdavad kapillaaride seinu, soodustades rasvkoos peetunud vedeliku ja toksiinide eemaldamist.

Kust saab Bio Draini tablette?

BioDraini tablette saab osta apteegist või tootja kodulehelt www.newnordic.ee

Kas teil on küsimusi?

Lisainfot saab telefonil 684 3838 või külastades tootja kodulehte www.newnordic.ee

MYSPACE ON TAGASI

2000. aastate lõpus populaarse sotsiaalvõrgustikuna toiminud ja vahepeal kasutajatele suletud mspace.com on taas avatud, senisest suurem rõhk on muusika vahendamisel. **EPL**

POKINENI PLAAT JAAPANIS

Muusiku ja näitleja Mari Pokineni album „22” ilmus eile Jaapanis ja Austraalias. Plaadi välja andnud Jaapani firma Nature Bliss levitab Aasias ka Mari Kalkuni muusikat. **EPL**

KUNSTI SÜNNIPÄEV RAADIOMAJAS

Klassikaraadio ja kunstirühmitus Artishok ootavad huvilisi täna kell 20.45 raadiomaja 1. stuudiosse tasuta kontserdile. Roomet Jakapi ja Mihkel Kleis esitavad vokaalhelilise improvi-

satsiooni käigus modernistlike kunstimanifeste. Raadios otse üle kantav kontsert on osa EBU raadiojaamade ühissettevõtmisest „Art's Birthday” ehk „Kunsti sünnipäev”. **ERR**

TUNNETUSTUBA

Kunstiakadeemia tekstiilidisaini üliõpilased tutvustavad homme kell 11 Tondi põhikoolis meeli stimuleerivate õppevahenditega tunnetustuba liitpuudega lastele. **looveesti.ee**

FOTOKELDRI JUUBEL

Fotomuuseumis avatakse täna ülevaatenäitus „Fotokelder Lee 20”, millega tähistatakse Raevanglas asuva fotokeldri 20. tegutsemisaastat. Näeb kümnete autorite originaaltöid. **EPL**

Väärt näitlejad laulavad muusikali selgel moel filmiks

Arvustus

Andres Laasik
toimetaja

„Hüljatute” filmiversioon ei jää alla muusikali enda võidukäigule: kõik osad on ülikvaliteetsed ja sobitatud loogiliseks tervikuks.

Kõige suurem ja meeldivam üllatus tabab vaatajat peaosade puhul. Saab selgeks tõsiasi, et endise Briti impeeriumi niinimetatud ülemeremaa-des tegutsevad sama tõhusad teatrikoolid nagu Londonis: Hollywoodi jõudnud staaridel Hugh Jackmanil ja Russell Crowe'l on olemas hea häälepõhi, mis neid muusikalirooli luues hätta ei jäta. Nad laulavadki muusikalipartiid ära, mis on meie oma ooperistööri Jassi Zahharovi sõnul igati kõva töö.

Erilist rõõmu tekitab seejuures Hugh Jackman, sest seda väärt näitlejat on seni pakutud rahvale kui koomiksipõhjaga filmide värvikate karakterite esitajat, nii et näitleja näo ette on juba hakanud klempuma huntmehe põskhabemega mask. Mitte et Wolverine'id ja muud kummalised tegelased oleksid kerged esitada, kuid Jean Valjeani roll pakub oma mastaapsuse ja dramaatilise sisuga uusi võimalusi, mis on nüüd „Hüljatute” filmis realiseerunud.

Tehnika poolest Mozartit

Teadupärast on „Hüljatud” peamiselt kahe mehe lugu ning Hugh Jackmani ja Russell Crowe' rollisooritusest sõltub ka filmi sisu. Esimene tähelepanek puudutab peaosatäitjate laulmislaadi, mis on lähedasem pigem retsitatiivile kui laulule. See paisatab olevat teadlik valik, sest mõnel juhul lasevad nad siiski häälepaeld valla ja siis tuleb nende suust nii pikki venitatud vokaale kui ka tugevat dramaatilist häält, millel on kena tämber. Niisiis on lautehnika poolest tegemist justkui Mozarti laulumänguga: kui tegevus seisneb nipet-näpet asjaajamises, siis ütleb näitleja täpselt muusikasse oma sõnalise mõtte, kuid kui tegevuses on dramaatilisem hetk, kuuleb ka kaalukamaid noote.

Selline lahendus võib ju hästi sobida filmi ülesehituse-

Surm nagu ooperis: nõrkev Fantine (Anne Hathaway) peategelase Valjeani (Hugh Jackman) käte vahel.

Kaader filmist

„Hüljatud”

TAOTLEB OSCARIT KAHEKSAS KATEGORIAIS:

Parim **film**, parim **meespeaosa** – Hugh Jackman, parim **naiskõrvalosa** – Anne Hathaway, parim **filmilaul**, parim **kostüümikunstnikutöö**, parim **grimm**, parim **kunstnikutöö**, parim **helimontaaž**.

Linastub kinodes alates 18. jaanuarist.

ga, kuid siin on omad ohud. Rollid, milles näitleja muusikali teemad ja nende arengu kõige paremini välja mängib, pole pearollid, vaid hoopis koomiline paar Sacha Baron Cohen ja Helena Bonham Carter, kes esitavad sarmikal ja meeldejääval moel Thénardier'de kelmiperekonda. Peategelaste muusikalised teemad kipuvad veidi retsitatiividesse ära kaduma ja pigem pääseb mõjule lauljaid toetav orkester.

Huvitav on pearollide puhul seegi, et on loobunud

Victor Hugo romaani romantilistest vastandustest. Loomulikult on selles suures vaatamängus olemas kurjuse ja headuse

Valjeani ja Javert'i rollidele ei püüta headuse ja kurjuse silti labaselt külge kleepida.

teema, kuid Valjeani ja Javert'i rollidele ei püüta headuse ja kurjuse silti lihtlabaselt külge kleepida, pigem on näha näit-

lejade püüdu asja mitmeplaanilisemalt näidata.

Seevastu kasutatakse romantilist käsitluslaadi revolutsioonilist vaimustust kujutades, kui ergas noorus tõuseb barrikaadidele, et võtta sõna despootia ja stagnatsiooni vastu. See loob hea tausta Valjeani

kauni kasvandiku Cosette'i (Amanda Seyfried) ja Mariuse (Eddie Redmayne) armastusloole. „Hüljatute” muusikal on Hugo romaani edasiarendus, milles pääseb nii vokaalses mõttes kui ka tähendusriikka tegelaskujuna võimsalt mõjule poisieas kõrvaltegelane Gavroche (Daniel Huttlestone).

Filmi algusosa vangide koor tundub RAM-iga ära hellitatud eestlasele lahjavõitu. Kuid alguse mulje on petlik. Tuleb veel uhkeid koorikohti ja tantse ning vägevaid massistseene. Vaatemängu on tehtud täie raha eest. Nii et ei teki muljet, justkui oleksid piletit ostes kaubaga petta saanud. **●**

Muusikali edu taga on Elizabeth II alamad

Prantslaste Claude-Michel Schönbergi ja Alain Boubili „Hüljatute” edu oleks arvatavasti jäänud olemata, kui mõnda aega pärast 1980. aastal Pariisis etendamist poleks teosega tutvunud Londoni West Endi teatrimees Cameron Mackintosh.

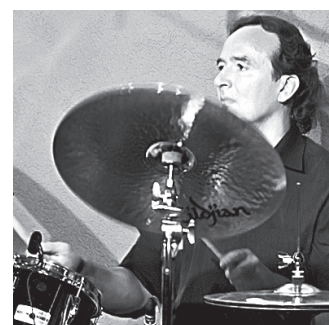
Tema viis „Hüljatud” Londoni ja New Yorgi lavale, kus nopiti mõlema teatrilinna suured auhinnad. Eestisse jõudis seesa-

ma muusikal 2001. aastal Georg Malviuse lavastuses. Jean Valjeani laulis Jassi Zahharov, Javert'i Marko Matvere või Mait Malmsten. Linnahalli jaoks tehtud „Hüljatute” lavastus läks korda.

Cameron Mackintosh, „Hüljatute” muusikali produtsent, on üle kümne aasta pidanud plaani teha muusikalist ka film.

Ilma muusikata on „Hüljatuid” filmiks tehtud nii palju, et

kõiki kordi oleks raske üles lugeda. Dramaatiliste vastasseisudega hoogne lugu pakkus filmitegijatele huvi juba tummfilmide ajal. Helifilmide ajastul on „Hüljatuid” peale prantsuse keele filmitud veel inglise, saksa, hispaania, portugali ja vene keeles. „Hüljatute” filmidest on saanud filmiloo oluline osa, nii nagu Hugo romaan mängib tähtsat rolli kirjandusloos.

Ivo Varts (1.12.1961–15.01.2013)

Foto: Ilmar Saabas

Lahkus Ruja trummar Ivo Varts

15. jaanuaril suri õnnetu kukumise tagajärjel muusik Ivo Varts, kes on mänginud trumme paljudes Eesti tippklassi ansamblites. Trummar saab juba istuva asendi tõttu vähem rambivalguses viibida kui esiplaanil kitarre väänavad kolleegid ja kõmumedia esikülgedel Vartsi nimi ei domineerinud, ometi on Eestis raske leida muusikut, kelle biograafiasse kuuluvate bändide loetelu uhkem välja näeks. 1. detsembril 1961 sündinud Ivo Varts liitus juba 1978. aastal Rujaga ning osales ka ansambli Propeller asutamisel. Ta jõudis kaasa teha ansamblites Mahavok, In Spe, Haak, Kaseke ja Apelsin, viimastel aastatel kuulis tema mängu peamiselt Compromise Blue koosseisus.

Muusikukarjääri kõrval teatakse vähem, et Varts õppis psühholoogiat ja kaitses eelmisel aastal Tallinnas magistririto meeste vaimsest tervisest ja suhtumisest teraapiasse. Abikaasaga kahasse juhitud perefirma tegeleb koolitusega. Eri õpitubades jagas Varts noormuusikutele teadmisi mitte ainult trummitagumise, vaid ka muusikaks ja inimeseks olemise kohta üldse. Andekas inimene, kes jõudis palju, aga läks liiga vara. **● Eesti Päevaleht**

Hollandi tipplaulja õpetab eestlasi

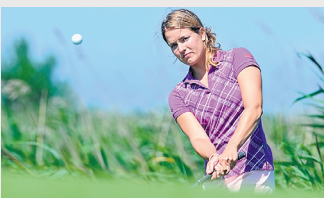
Eilsest laupäevani toimub Tallinnas Hollandi tunnustatud barokilaulja Peter Kooij meistrkursus. Kooij on Haagi kuningliku konservatooriumi professor. Kursusel osaleb kümme lauljat, nende hulgas näiteks Kädy Plaas, Taavi Tampuu, Endrik Üksvärav ja Ka Bo Chan. Kursuse võtab kokku laupäeval kell 18 Mustpeade majas algav kontsert. Koos Kooijga astuvad üles Austria metsosopran Margot Oitzinger ja tenor Endrik Üksvärav. **● EPL**

BARUTO ALISTAS OZEKI

Profisumo suurturniiril Hatsu basho sai Kaido Höövelson *alias* Baruto teise võidu, alistas des sukuinage tehnikaga ozeki Kisenosato. Kokku on mõlemal kaks võitu ja kaks kaotust. **Delfi**

SUURSALU TEEB AJALUGU

Mari Suursalust saab esimene eestlane, kes on mänginud golfi kõrgeima taseme turniiril – ta sai kutse osaleda 8.–10. veebruaril Ladies European Touri osavõistlusel New Zealand Open. **EPL**

ŠARAPOVA ALUSTAS AUSTRALIA LAHTISTEL VÕIMSALT

Austraalia lahtiste tennisemeistri-võistluste teises ringis jaapanlanna Misaki Doga kohtunud Maria Šarapova sai teise 6 : 0, 6 : 0 võidu järjest. Viimati alustas Suure Slämmi turniiri nii kompromissitult Wendy Turnbull 1985. aastal. Kolmandas ringis tuleb Šarapova vastu aga Venus Williams. Meeste tiitlikaitsja Novak Djokovic alistas teises ringis Ryan Harrisoni 6 : 1, 6 : 2, 6 : 3. **Delfi**

MONTE CARLO RALLI

Avapäeva nelja kiiruskatse järel on liidrikohal valitsev maa-ilmameister Sébastien Loeb (Citroën). Kaardilugeja Kuldar Sikk võistleb koos Juri Provortsovi ja on 15. kohal. **Delfi**

Foto: Tanel Meos

Kalev/Cramo jätkab võidulainel

Korvpall. Eelmisel nädalal rahvusvahelistes sarjades kolm võitu kogunud valitsev Eesti meister ei teinud hinnaalandust ka koduses liigas. Võiduseeria jätkus TYCO Rapla vastu, kes alistati pingelises mängus viimase veerandaja spurdiga 73 : 60. Enim panustas kodumeeskonna võitu Tanel Sökk (pildil palliga), kes viskas 17 punkti. Korvpalli Balti liigas jätkab täisedu ehk kahe võiduiga Rakvere Tarvas. Eile õhtul

oli Andres Sõbra juhendatav meeskond kodus peajagu üle Kasahstani Atõrau Barsõst, lõpetades mängu 96 : 75. Võitjate resultatiivseimad olid Brandis Raley-Ross 21 ja Maris Laksa 20 punktiga. **EPL**

assotsiatsiooni 150. aastapäevaks läkitatud tervitustundus, et lahingust väljub võitjana Briti klubi. „Inglismaa jalgpall on mind alati lummanud. Mängijana ei suutnud ma realiseerida oma unistust Inglismaal mängida, kuid ma loodan, et tulevikus on mul võimalus siin treenerina töötada,” seisis Guardiola sõnumis. Briti ajaleht The Independent pakkus Guardiola töönaolisimaks uueks töökohaks siiski just Bayernit ja nagu näha, nad ei eksinud. Saksa suurklubi šansse hinnati 6 : 5-le, järgnesid Manchester City (3 : 1), Chelsea (9 : 2), ManU (9 : 1) ja Arsenal (14 : 1). **O Pärt Talimaa**

Guardiola läheb Bayerni lootsiks

Spekulatsioonid, millist meeskonda asub Barcelona vutiklubiga suurt edu saavutanud Pep Guardiola (pildil) juhendama tuleval hooajal, said läbi. Õnnelikuks võitjaks osutus Saksa hiid Müncheni Bayern, kellega Guardiola sõlmis kolmeaastase lepingu.

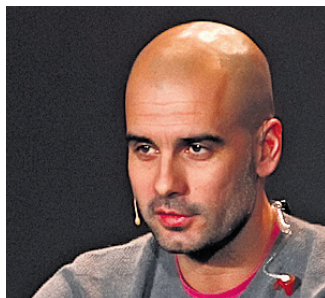
„Me oleme meelitatud, et saime Guardiola, keda jahtisid paljud tippklubid. Ta on üks maailma edukamaid treenereid ja oleme kindlad, et ta ei pane särama mitte ainult Bayerni, vaid kogu Saksa jalgpalli,” väljendas oma rõõmu Bayerni juht Karl-Heinz Rummenigge.

Bayerni praegune peatreener, 67-aastane Jupp Heynckes, kelle käe all Saksa suurklubi praegu imelist hooaega mängib, läheb hooaja lõppedes väljateenitud puhkusele.

Eiline uudis teeb lõpu mitu kuud kestnud spekulatsioonidele teemal, mis klubi Guardiola ikkagi juhendama asub. Kosi-laste nimekirja oli kujunenud juba päris pikaks ning pärast hiljuti Inglismaa jalgpalli-

assotsiatsiooni 150. aastapäevaks läkitatud tervitustundus, et lahingust väljub võitjana Briti klubi. „Inglismaa jalgpall on mind alati lummanud. Mängijana ei suutnud ma realiseerida oma unistust Inglismaal mängida, kuid ma loodan, et tulevikus on mul võimalus siin treenerina töötada,” seisis Guardiola sõnumis.

Briti ajaleht The Independent pakkus Guardiola töönaolisimaks uueks töökohaks siiski just Bayernit ja nagu näha, nad ei eksinud. Saksa suurklubi šansse hinnati 6 : 5-le, järgnesid Manchester City (3 : 1), Chelsea (9 : 2), ManU (9 : 1) ja Arsenal (14 : 1). **O Pärt Talimaa**

Inglismaa liiga jalgpallurit mahtus Euroopa jalgpalliliidu (UEFA) avaldatud eelmise aasta sümboolsesse koondisesse, kus on ülekaalus Hispaania gigantide Barcelona ja Reali mängijad. Sümboolse koondise valimisel osales ligi pool miljonit inimest, kes andsid oma hääle UEFA koduleheküljel. UEFA 2012. aasta unelmate koondis on järgmine: Iker Casillas (Madridi Real), Sergio Ramos (Madridi Real), Gerard Pique (Barcelona), Thiago Silva (AC Milan/PSG), Philipp Lahm (Müncheni Bayern), Andres Iniesta (Barcelona), Xavi Hernandez (Barcelona), Andrea Pirlo (Juventus), Mesut Özil (Madridi Real), Lionel Messi (Barcelona) ja Cristiano Ronaldo (Madridi Real).

Arbeti uus koduklubi sipleb majandusraskustes

Kreeka majanduse raske olukord pole jätnud puutumata ka korvpalliklubi BC Kavala.

Pärt Talimaa
part.talimaa@epl.ee

Kui võlgades vappub kogu Kreeka, pole eriline üllatus, et samasugune olukord valitseb ka seelses korvpalliliigas. „Võlgadeta on vaid Olympiakos, Panathinaikos ja Panionios. Kõigi teiste jaoks on mängijatele raha leidmine paras peavalu,” selgitas Kreeka ühe suurema spordilehe ajakirjanik, kes soovis jääda anonüümseks.

Tema sõnul ei saa ka öelda, et olukord oleks sel hooajal varasemaga võrreldes paranenud. Nii katastroofilist lugu, mis juhtus mullu kunagise kuulsuse Maroussiga, siiski ilmnenud pole. Nimelt lõpetas Vovose perekond tosin aastat tagasi Saporta karikasarja võitnud ja korduvalt koduskeski meistrisarjas medaleid noppinud klubi toetamise. See mõjus meeskonnale laastavalt: põhihooajal võideti 24 mängust ainult üks ja jäädi liigas viimaseks.

Paljud professionaalsed pallurid loobusid rahatu klubi eest mängimast ning võistlusvormi tõmbasid selga keskkoolis käivad noormängijad. Praeguseks on Maroussi pudenenud tugevuselt kolmandasse liigasse, kust üritatakse vaikselt tagasi tipu poole ronima hakata.

Kohamängudele ei jõua

Gregor Arbeti uus koduklubi Kavala hoiab Kreeka meistri liigas praegu kolme võidu ja üheksa kaotusega eelviimast

Kreeka liigas on Kavala tagaotsas, aga Balkani liigas jõuti kuue parema sekka.

ehk 13. kohta. Põhiturniiril pääsevad edasi kaheksa paremat, Kavalat lahutab eesmärgist kaks võitu.

„Kavala põhieesmärk on liigasse püsima jääda. Eelmisel hooajal olid nad tugevamad ja üks liiga üllatajaid,” kinnitas Kreeka ajakirjanik. Kevadel jõudis Kavala nimelt kuueks kohamängudele, kus tal tuli tunnistada hilisema neljan-

da, Rhodose Kolossos Rodou paremust.

„Kuigi liiga tagaotsas on palju sarnaseid võistkondi, siis praegu väljakul nähtava põhjal ma ei usu, et Kavala sel hooajal kohamängudele jõuab,” hindas ajakirjanik. Järgmise kohtumise peab võistkond laupäeval, kui võõrsil kohtutakse tabeli viienda, Rethymno Aegeaniga. Peale Kreeka meistrisarja osaleb meeskond ka Balkani liigas. Teisipäeva õhtul sai klubi võõrsil küll bulgaarlase Samokovi Rilski Sportisti käest sauna 100 : 71, ent alagrupi kolmas koht aitas nad siiski järgmisse ringi.

Nüüd tuleb kuue meeskonna konkurentsis pääseda esinelikusse, kes selgitavad aprilli keskel toimuvail finaalturniiril Balkani liiga seekordse võitja. Nelja parema sekka pääsemiseks on ülitihed konkurents, sest kõik kuus edasipääsenud võistkonda said alagrupiturniiril kaks võitu ja kaks kaotust.

Balkani liiga teises ringis seisavad klubidel ees mängud teise alagrupi kolme edasipääsejaga. Kavalat ootavad Iisraeli Hapoel Gilboa Galil, bulgaarlase Sofia Levski ja Makedoonia klubi KK Kumanovo. **O**

AS EESTI AJALEHED RIDADESSE ON OODATUD

reklaamiosakonna kujundaja

TÖÖ SISU:

- reklaamide kujundamine
- reklaamide tehniline kontroll ja vajadusel klientide nõustamine
- reakuulutuste küljendus ja reklaamilehekülgede montaaž

SOBIV KANDIDAAT:

- tunneb end koduselt kujundus- ja fototöötalusprogrammides
- omab töökogemust Adobe CreativeSuite'i programmidega
- (InDesign CS, PhotoShop CS, Illustrator CS)
- on loominguline, aga samas ka korrektne
- talub pinget ja peab kinni tähtaegadest
- on koostööaldis klientide ja kaastöötajatega

MEIE POOLT:

- mitmekülgne ja väljakutseterohke töö
- moodsad töövahendid, uusim kujundustarkvara
- Toetavad kolleegid ja toredad kliendid
- Eneseteostusvõimalused Eesti suurimas meediakontsernis

Kandideerimiseks palume saata CV ja näidistöö (kujundatud reklaam või trükise näidis PDF-failina) hiljemalt **24. jaanuariks** e-postile ave.lindberg@lehed.ee
Lisainfo: tel 6698022, Ave Lindberg, personalijuht

AS Eesti Ajalehed põhitegevusala on kahe Eesti suurima nädalalehe – Eesti Ekspressi ja Maalehe – ning kvaliteetpäevalehe Eesti Päevaleht väljaandmine. Lisaks paberlehtedele haldab AS Eesti Ajalehed veebiväljaandeid www.epl.ee, www.ekspress.ee, www.maalet.ee ja www.aialeht.ee, annab välja ajakirja Maakodu ning tegeleb kliendilehtede ja raamatute kirjastamisega ning digitaalsete lehtede väljaandmisega. Ettevõtte kuulub börsil noteeritud meediakontserni AS Ekspress Grupp. ASis Eesti Ajalehed töötab 300 inimest.

Eesti Ajalehed

Peeter Kümmel

9.

6.

13.

28.

Eesti sprinterid on jõudnud finaali vaid korra

Kolmel viimasel hooajal on Eesti sprinteritest jõudnud tiptasemel võistlustel finaali vaid Peeter Kümmel (pildil), kes sai sellega hakkama kaks aastat tagasi peetud Oslo MM-il. Maailma karikasarja saavutusteks on harvad kohad poolfinaalis. Graafikus on toodud Eesti sprindikoondise kandidaatide paremad tulemused kolmel viimasel hooajal ja viimasel MM-il.

kl – klassikatehnika
v – vabatehnika

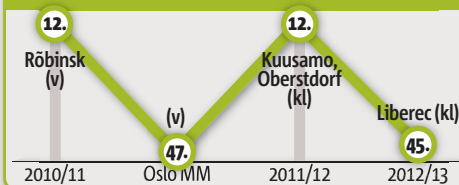
2010/11 2011/12 2012/13

Allikad: Eesti suusaliit, FIS; foto: NordicFocus; graafika: Maret Müür

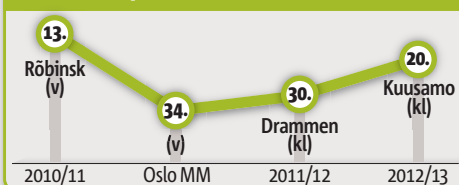
Kein Einaste

Timo Simonlatser

Anti Saarepuu

Siim Sellis

Sprinterid võitlevad MM-i pileti nimel vigastustega

Tippsoidud loodetakse teha MM-il, nagu Oslos 2011 kuuenda koha saanud Peeter Kümmel.

Andrus Nilk
andrus.nilk@epl.ee

Möödunud nädalavahetusel peetud Libereci MK-etapp kohtles Eesti sprintereid nagu loodusõnnetus. Ilm muutus nii järsult, et suuski polnud võimalik ümber määrada ja keegi ei jõudnud kvalifikatsioonisõidust 30 parema hulka.

Nädal varem jaksas Peeter Kümmel Skandinaavia karikasarja etapil Östersundis võidumeest Theodor Petersoni ajasõidus edestada ja finaalis neljandana lõpetades konkurentidele tuld anda. Tšehhi maal kaotas otepäälane pjedestaali kõige kõrgemale astmele tõusnud rootslasele kvalifikatsioonis koguni kümne sekundiga. Ratsionaalselt Eesti sprinterite hetkeseisule hinnangut andes tuleb mõõdupuuks võtta siiski Östersundi paremusrida.

Kümmelil rohkem plusse

„Minu jaoks ütleb see, et võin enesekindlalt edasi treenida,” lausub Kümmel. „Korraliku tulemuse tegemiseks MK-etapil on vaja head füüsilist vormi, kuid selleks peavad olud ja suuskade ettevalmistus kokku langema.”

Algul kavatses Eesti suusaliit valida neli 20. veebrua-

ril Val di Fiemmes algaval MM-il startivat sprindimeest novembri lõpus toimunud Kuusamo MK-etapi, Östersundi ja Libereci võistluse põhjal. Olukorras, kus Libereci tulemused – Kein Einaste 35., Anti Saarepuu 36., Timo Simonlatser 45. ja Kümmel 46. kohal – ühelegi suusatajale õigupoolest plussi ega miinust ei anna, tuli suusaliidu spordidirektori Raul Olle sõnul kriteeriume täiendada.

„Ma ei murra kriteeriumide üle pead. Treener [Björn Kristiansen] ütles, et nüüd lähevad koondise koostamisel arvesse ka Eesti meistri-võistlused,” lausub Kümmel, kel on ette näidata veel 28. koht Kuusamost, kus teda

kasprindid lähevad enda siseseõitsemiseks, sest võistluspaus oli pikk. Edasi on seisund kogu aeg paranenud. Pärast Skandinaavia karikasarjas saadud neljandaid kohti (ta oli ka detsembris Sjusjõenis neljas – toim) lootsin loomulikult Libereci hooaega hästi jätkata, kuid seal olid keerulised ilmaolud ja kahjuks tuli tagasiminekuks. Rahvale on MK-etapp emotsionaalsem, ise olen ikka enesekindel. Tiimisprint näitas, et suudan sõita.”

Möödunud hooajal Eesti parimaks meessuusatajaks valitud Sellis ei saanud haigestumise tõttu võistelda Östersundis ega Liberecis. Ent Kuusamo 19. koht on parim, mida eestlased sel hooajal välja on sprintinud.

Tänavune Eesti sprindimeister selgub Tallinnas

Esimest korda selgitatakse Eesti suusasprindimeister välja pealinnas. Võistlused peetakse 27. jaanuaril lauluväljakul.

„Praegu on käsil tehislumetootmine, seejärel hakatakse võistlusrada valmistama,” ütles Eesti suusaliidu spordidirektor Raul Olle. „Läbi tuleb kaks ringi. Mõlemal ringil rühivad suusatajad kaks korda tõusust üles Lasnamäe-poolsele nõlvale. Loodan, et nad suure kiirusega alla sõites Ernesaksa kuju pikali ei aja.”

„Kindlasti jättis mõnepäevane haigus – nohu, kõha, seejärel palavik – mingi jälje, aga ma ei näe selles katastroofi,” lausub Sellis. „Tean, kuidas vormi tõusta. Olen juba ühe treeningutsükli ära teinud. Eesti meistri-võistlusteks ma veel tippvormi ei saavuta, aga ma väga ei muretse selle pärast. Mul on üks tulemus juba tehtud.”

Vaadates viimase kuu treeningutele, polnud Liberecis kõige hullem nädalavahetus.

Saarepuul pole omakorda tulemust Östersundist, sest aastavahetusel tekkinud seljavalu ei lubanud tal seal oma võimeid näidata. Detsembris võitles võruline kolm nädalat kõhaga ja sai antibiootikumiravi.

„Vaadates tagasi viimase kuu treeningutele, polnud mul Liberecis kõige hullem nädalavahetus,” ütles koos Kümmeliga teatesprindis osalenud ja konkurentidest maha jäänud Saarepuu. „Lähem treeningule mõttega, et saan MM-ile.”

Ülemöödunud hooajal MK-etapil kaheksanda ja mullu kahel korral 12. koha hõivanud Simonlatseril sellel talvel niisugust sähvatust olnud pole. Kuusamos ta starti ei pääsenud, Östersundis jäi kukkumise tõttu veerandfinaalis laeks 26. koht.

„Sealse kvalifikatsioonisõidu üle ei saanud kurta. Mitu tugevat soomlast ja rootslast jäi seljataha. Usun, et seisund

on läinud paremaks, küsimus on, kus saan ennast realiseerida,” lausub eilsest koos Kümmeliga Jõulumäel harjutav ja päevas kuni viis tundi alpitoas viibiv Simonlatser.

Einastel seljaprobleem

Liberecist seljavaluga naasnud Einaste lähiaja põhiülesanne on viia oma keha füsioterapeut Ergo Leibaku abiga taas seisundisse, mis lubab täisjõuga pingutada.

„Vaadates koos doktor Toomas Teiniga minu selgroost tehtud pilti, pidin tõdema: on sirgemaid asju nähtud,” lausub Einaste kurva eneseirooniaga. Ta avaldas lootust, et tegu on väikese häirega, mis MM-iks valmistumist ei sega.

„Olen saanud vähe võistelda, vormi kohta ei oska midagi põhjapanevat öelda. Hooaja alguses olid väikesed jamad, loodetavasti saan nüüd treenida ja võistelda,” ütles novembri hakul Olosel ületreeningut täheldanud Einaste, kes tahab 27. jaanuaril Tallinna lauluväljakul peetavatel Eesti meistri-võistlustel MM-i pileti kindlustada. „Kui selg ei lase mul üldse tugevasti pingutada, eks siis sõidavad MM-ile need neli sprinterit, kes on kõige kiiremad,” lausub ta.

Kuus päeva varem selgub, mida suudab juunioride MM-il Liberecis klassikasprindis 19-aastane Marko Kilp, kes kandideerib Olle sõnul samuti Val di Fiemme MM-ile. ●

20

miljonit eurot – maailmas praegu kõige rohkem – teeniv jalgpallur Samuel Eto'o annab välja oma elulooaamatu esimese osa, mis ilmub koomiksina.

Venemaal Mahhatškala Anži klubis mängiva Eto'o koomiksiraamat on prantsuskeelne ja räägib praeguse jalgpallitähelapsepõlvest, kui ta oli vaene ja müüs Douala linna tänavatel kala. „Tahaksin jagada oma kogemusi noortega. Samuel Eto'o pole alati olnud miljonär, nagu paljud ette kujutavad. Suure edu taga on palju rasket tööd,” on öelnud Kameruni pallivõlvur.

Oprah võidab intervjuust rohkem kui Armstrong

Eesti aja järgi ööl vastu homset eetrisse mineva Oprah Winfrey ja Lance Armstrongi (pildil) intervjuu kohta on palju küsitud, kumb sellest sõust rohkem võidab: kas telediiva, kelle parimad aastad jäävad mõne aja taha, või patune rattakuulsus?

New Yorgis asuva Syracuse'i ülikooli televisiooni ja popkultuuri professor Robert Thompson arvab, et eelkõige võidab Oprah.

„Ta näitas, et suudab endiselt saada suuri intervjuusid, millest räägib kogu maailm,” sõnas Thompson USA Today-le. „Paljud inimesed otsivad esimest korda üles, mis kanal see Oprah Winfrey Network üldse on.” Kanalil ei ole läinud ülemäära hästi ja eelolev saade ei suurenda vaatajate arvu ainult ühe korra, vaid jääb ilmselt paljudele meelde ka tulevikuks.

Head reklaami teeb saatele seegi, et Oprah kinnitab tegemist on tema elu suurima intervjuuga. Teades, kui palju maailmakuulsaid jutusaateid Oprah 25 aasta jooksul on teinud, kõlab see üsna suurejooneliselt. Mäletatavasti on Oprah' üks varasemaid suuri töövõite see, et ta tegi 1993. aastal saate Michael Jacksoniga, kes polnud 14 aastat ühtegi intervjuud andnud.

Oprah' telekanal, mis alustas tööd 1. jaanuaril 2011, jõuab satelliidi ja kaabli kaudu 80 miljoni vaatajani, kuid keskmiselt vaatab seda kõige paremal eetriajal kõigest 330 000 inimest. Võrdluseks: CNN-il on see arv 650 000 ja Foxi uudistel 1,9 miljonit. Pole kahtlustki, et eelolev saade lõõb üle kõigi konkurentide vaatajate hulga. ● EPL

The Met
ropolitan
Opera

HD
LIVE

Gaetano Donizetti

Maria
Stuarda

19. JAANUARIL
KELL 20:00

Pildil Joyce DiDonato

Kinodes Coca-Cola Plaza (Tallinn),
Forum Cinemas Astri (Narva)
ja Ekraan (Tartu)

PILETID JUBA MÜÜGIL!

Lisainfo:
www.forumcinemas.ee/ooper

FORUM CINEMAS TOOB SINUNI

THE BOLSHOI BALLET

27. JAANUARIL KELL 17:00

BAJADEER

2012-2013
Otseülekanded Moskvast

KINODES COCA-COLA PLAZA, EKRAAN JA ASTRI

LISAINFO: WWW.FORUMCINEMAS.EE/BALLETT

TÄNA KINOS ARTIS:

ARTIS

KUNST ON KINOS

EUROPA CINEMAS

MEDIA-PROGRAMME OF THE EUROPEAN UNION

Väärikad
kinohommikud

Kodus

Filmi juhatab
sisse vene keeles
Boris Tuch.

Lga 5. seanss TASUTA!

11:00

12:00

18:15

14:00

20:05

www.kinosoprus.ee | Vana-Posti 8, Tallinn | Tel. 644 1919

TÄNA KINOS SÕPRUS:

KINO

»SÕPRUS«

EUROPA CINEMAS

MEDIA-PROGRAMME OF THE EUROPEAN UNION

PARIS KINO - AASTAST 1955

19:00

Pereci õhtu: "Inimene, kes magab" / "Elu, kasutusjuhend

19:00

Holy Motors

21:15

Vaata kino Sõprus nädalakava www.kinosoprus.ee

Väärikad kinohommikud: Kodus	11:00	360	15:00
Head uut aastat, emad!	12:00 18:15	Kodus	19:15
Niko ja lendavad põhjapõdrad - 2D versioon, eesti keeles	13:20	Inglite osa	21:25
Maagiline Pariis 3	14:00 20:05	Joomahullu päevaraamat	21:45

www.kino.ee | Estonia pst. 9, Tallinn | Solarise keskus | Tel. 663 1380

8 OSCARI NOMINENT
3 KULDGLOOBUSE VÕITJA

HUGH JACKMAN

RUSSELL CROWE

ANNE HATHAWAY

AMANDA SEYFRIED

HELENA BONHAM CARTER

VÕITLE UNISTA LOODA ARMASTA

Hüljatud

FILMI "KUNINGA KÕNE" LAVASTAJALT

KINODES 18. JAANUARIST

EESTI
EKSPRESS

17. jaanuar
2013

SÕLTUMATU NÄDALALEHT

Kas Eesti
arstid
suutnuks
päästa blogija
Kärdi elu?

Sandor Liive

100miljoniline hirm:

ohus on Eesti Energia investering Ameerikas

Uued paljastused:
Autorollo arveid maksti
Riigikogu arvtutist

TALLINNA
LINNATEATER

Maailmale
nähtamatud pisarad
21., 22. jaanuaril 19.00

Ma armastasin sakslast
11., 15. veebruaril 19.00

Keti lõpp
18., 19. veebruaril 19.00

Kassa: 66 50 800
www.linnateater.ee

Kirjanike Maja

Kirjanike Maja musta
laega saalis, Harju 1, Tallinn

23. jaanuar kell 18.00

EUROOPA
EHK LENDAV TSIRKUS
VALMISTUB HÜPPEKS

Jumalikud ilmutused" esitleb:
Urmas Vadi romaan "Tagasi Eestisse"
Veiko Märka jutukogu
"Armastuskunsti suured võlurid"
fs valikkogu "100% fs"
+ üllatus!

Info telefonidel 6 276 410 ja 6 276 412
Pilet 2.-, (üli)õpilastele ja pensionäridele 1.-
Toetab Kultuurkapital

EESTI AJALEHTEDE LIIT

E A L L

TOOMAS
KIHO

(sünd 1963),
ajakirja Akadeemia
peatoimetaja

Eesti Ajalehete Liit

Nüüd kuulutuste
tellimine veelgi
lihtsam!

Telli kuulutus Eesti Päevalehte,
Eesti Ekspressi ja Maalehte
ühest kohast!

Vali rubriik, kirjuta tekst
ja tasu internetipangas.

kuulutus.lehed.ee

Reakuulutusi saab edastada ka e-postiga
anni.koppel@lehed.ee ja kõikides Eesti Posti
kontorites üle Eesti. Lisainfo telefonil 680 4506.

Maaleht
HEA EESTI LEHT

LOE SELLE NÄDALA MAALEHEST:
Eestlasi sünnib üha vähem
» Maaleht uuris, miks kukkus sündide arv teist aastat järjest ja langes 2004. aasta tasemele.

LOE VEEL:
» **EESTI ABSURDNE TOIDURINGLUS:** kohalik odav kala müüakse välismaale ja kallid ostetakse asemele.
» **KES ON SEE MEES,** kes tahab käia kõigi Eesti linnapeade vastuvõtul?

Sel nädalal
Maamajandus!

Algas
20 / 01 / 2013 / 14.00 ja
21 / 01 / 2013 / 18.30 / noored
samal ajal / kord nädalas / kolm kuud
Oleviste kirikus / Lai 50
www.oleviste.ee / www.onoored.ee

ALFA KURSUS
kristluse põhitõed

metsamajandamiskavade koostamine
abi toetuste taotlemisel
metsakinnistute ost
metsamaterjali ost
metsa istutamine
raie ost

Tel 5343 0433
kristjan@metsapartner.eu
www.metsapartner.eu

AEG KAUBELDA!
Holmes & Meyers
kutsub metsaomanikke läbi rääkima metsas planeeritavate raiete üle.

Ostame kasvava metsa raieõigust. Pakkuda võib lageraidest harvenduseni.
ERIPAKKUMINE! Pakume kasvava lepu eest head hinda.
Lõhutud küttepuid müük, tellimine: tel 600 5323

HOLMES & MEYERS
Metsasõbralik ettevõtmine

tel 5553 3064, 5554 0620
e-post info@holmesmeyers.eu

Müük

• Müüa lõhutud küttepuid.
Tel 509 2933.
• Ainult ostes 14-31.01 on võimalik osta tooted -20%. Kasutatud büroo ja prfimööbel. Tähetorni 21-i Tallinn E-R 10-17 Apuneks.ee

Teenused

• **KAARDIDENNUSTAVAD**
Tel 9001727 24h, h 1,09 €/min
www.ennustus.ee
• Ömblusmasinate remont.
Väljakutsed tel 6566 6063, 551 6633

Ehitus

• **Fepower OÜ** kutsus osalema biokütusel aurukatlamaja ehitustööde hankel nr.3-2_13/79-4/2012.
Info: rein.lepasson@tere.eu

Laen

• **Laen kinnisvara tagatisel.**
ASA&O LaenuGrupp. Tartu mnt 29 Tln. 648 6083 www.aolaenuud.ee Tutvuge tingimustega, konsulteerige asjatundjatega.
• **Anname kiiresti laenu kuni 5 a.**
Tutvuge tingimustega, konsulteerige meie spetsialistiga, tel.5199 7679.

Tervis

• **Parapsühholoog Ž. Stepanjan** aitab alkoholi- ja nikotiinisõltuvuse, ülekaalulisuse, radikuliidi ja stressi puhul. Konsultatsioon. Tel 5858 8910.

ÕUES ON KÜLM!
Ole hea, aita mulle soe kodu ehitada!

Kogume toetusi, et ehitada varjupaigas elavatele loomadele uued soojad kodud. Sinu abi aitab luua loomadele paremad elutingimused uute soojade kuutide näol.
Anna oma panus ülekandega **MTÜ Aita Nõrgemat** arvelduskontole SEB Pangas a/a **10220093334016** või telefoni teel - helistades numbrile **9001212**. Ühe telefonikõnega annetat 2 eurot.
Kampaaniainfo leiad MTÜ Aita Nõrgemat kodulehelt
www.armasta.ee

Eesti Päevaleht

Mälestame head koostööpartnerit
IVO VARTS
ja avaldame sügavat kaastunnet lähedastele
Viimsi Kool

Mälestame head klassikaaslast
IVO HAIBAT
Tallinna 44. keskkooli I lend

Avaldame siirast kaastunnet Jaanus Metsikule
EMA
surma puhul
kolleegid KW Bruun Baltic OÜst

Mälestame kauaaegset kolleegi ETKst
IRINA BEREZINA
Sügav kaastunne lähedastele
Mare, Merike, Anne, Tiit

Sügav kaastunne Mare Samõlinile kallile isale
VALENTIN SAMÕLINI
surma puhul
Kolleegid EMTst

Mälestame kallist sõpra
REIN REIMANI
Avaldame kaastunnet lähedastele
perekond Paalberg

Mälestame meie kallist
HINNA TIITSUT
05.10.1929 - 12.01.2013
Abikaasa ja poeg perega

Lahkus ema, vanaema ja vanavanaema
AGNES KITS
Ärasaatmine 18. jaan kl 14.30 Pärnamäe Krematooriumis

On lahkunud meie kallid
PEETER MARK
22.10.1961 - 11.01.2013
Ärasaatmine 19.skp. kl 11 kodust ja muldasängitamine Kadrina kalmistule
Leinavad omaksed

Tuul Sind unustab küsida, jäljed tasandab liiv. Kuid me südamest iialgi, Sind küll aastad ei vii...
Kallist isa
ALAR MUUTRAT
mälestab Siim emaga

Südamlik kaastunne Indrek Rohtmetsale ja Maria Mägi-Rohtmetsale kallile
EMA ja ÄMMA
surma puhul
Kaisa Uiho

Indrek ja Maria, oleme mõtetes Teiega sel raskel hetkel, mil saadate viimsele teekonnale oma kallid
EMA ja ÄMMA
Merli ja Endel Siff

Avaldame sügavat kaastunnet Indrek Rohtmetsale ja Maria Mägi-Rohtmetsale
EMA ja ÄMMA
kaotuse puhul
OÜ Primos OÜ Tallinna Bekkeri Sadam

Avaldame kaastunnet Margus ja Martin Sugale abikaasa ja ema
MARIKA SUGA
09.11.1951 - 14.01.2013
ootamatu surma puhul
Forum Cinemas AS kollektiiv
Ärasaatmine toimub 19. jaan 2013, kl 11.30 Pärnamäe suures kabelis

Avaldame kaastunnet Katrinile kallile papale
HEINRICH-JOHANNES TAMMELEHT
04.10.1949 - 14.01.2013
kaotuse puhul
Ärasaatmine 18. jaan 2013 kl 14.30 Juuru kalmistul
Forss OÜ töökaaslased

Avaldame kaastunnet Tiina Paumanile
EMA
surma puhul
LTKH Diagnostikakliinik Radioloogia osakond

TELEVISIOON

ETV

06.55 Terevisioon

08.55 Holby City haigla: Elamisväärne elu (Inglise 2002)

09.55 Terevisioon*

11.55 Pealtnägija*

12.45 Eesti lood (Eesti 2012)*

13.15 Monte Carlo 34. rahvusvaheline tsirkusefestival, 1/2 (Prantsuse 2010)*

14.15 Möistlik või mõttetu*

14.40 Kõögikodanikud*

15.10 Vabariigi kodanikud (subtiitri-tega)*

16.10 Maahaigla: Ristirästised suhted (Inglise 2009)

17.00 Aktuaalne kaamera

17.10 Önne 13 (Eesti 2006)

17.40 Südameasi: See pole naljaasi (H Inglise 2007)

18.30 Aktuaalne kaamera

19.00 Ringvaade

20.05 Kahekõne

20.30 Püramiidi tipus: Jaak Panksepp

21.00 Aktuaalne kaamera. Ilm

21.30 Sport

21.40 Kapital

22.10 MI

22.35 Muusikadokk Meeletu orkaan. Rolling Stones, 2/2 (Inglise 2012)

KANAL 2

06.00 Punased roosid*, 421

06.45 Garfield: Kübermeilija. Nädala-lõpp farmis

07.10 Kasskoer: Kasskoera film: suur vanematemüsteerium, 1

07.35 Pisipõnnide seiklused: Põnnid võtavad üle

08.00 Reporter*

09.00 Roosa teemant*, 29

10.00 Keelatud vili*, 42

11.00 Kodus ja võõrsil*, 5412

11.30 Suur lotokolmapäev*

12.30 Vahelevõtja*: Viimased sam-mud

13.30 Doktor Oz: Kaaluprobleemid

14.30 Komissar Rex: Õpilase surm

15.30 Punased roosid, 422

16.30 Keelatud vili, 43

17.30 Roosa teemant, 30

18.30 Kodus ja võõrsil, 5413

19.00 Reporter

20.00 Parim enne: Seda meest on Anne oodanud

20.30 Kodutunne

21.30 Mr Woodcock (Mr. Woodcock, USA 2007)

TV3

06.15 Gormiti

06.40 Winxid

07.05 Käsna-Kalle Kantpüks

07.30 Monsuno

07.55 Miriam: Miriami katkine pilt

08.00 Kaunis Lola, 93*

08.55 Kirgede torm, 1548*

09.55 Vaprad ja ilusad, 6388*

10.20 Mina, mu naine ja naabrimees, 7*

10.50 Top Shop

11.05 Öhtusöök viiele 4, 63: kõvad kalamehed*

11.35 Põimitud hinged 1, 13: Rafik ja Nina*

12.10 Grace'i päästmine 3, 10: Kas ma saan täna surma?

13.00 Kondid 7, 6: Mõranenud kood*

14.00 Meisterkookk 3, 18*

15.05 Vaprad ja ilusad, 6389

15.30 Lena, mu elu armastus, 12

16.30 Kaunis Lola, 94

17.25 Kirgede torm, 1549

18.25 Põimitud hinged 1, 14: Jevgenija ja Jaak

19.00 Seitsmesed uudised

19.30 Öhtusöök viiele 4, 64: Kõvad kalamehed

20.00 Autööle, 2

20.30 Miss Fisheri mõrvalood 1, 6: Ruddigore

21.40 Selgetnägijate tuleproov

22.40 Grey anatoomia 6, 3: Keegi jälgib mind

23.35 Dr House 6, 17: Lukustus

00.30 Euroopa Pokkeriturnee

01.28 TV3play.ee uudised

01.30 Päästjad 6, 12

02.20 Kinominutid

02.50 Autööle 2*

03.15 Seitsmesed uudised

03.45 Euroopa Pokkeriturnee*

04.40 Öhtusöök viiele 4, 64*

05.05 Seitsmesed uudised

05.30 Lena, mu elu armastus, 12*

23.35 Südameasi: See pole naljaasi (Inglise 2007)*

00.20 Ringvaade*

01.29 ERR-i uudised

ETV2, KANAL 11, TV6, KANAL 12

ETV 2

07.10 Vahva Roosi: Millal sa viimati oma pesa nägid? (Inglise 2010)*

07.20 Tinga Tinga lood (Inglise 2010)*

07.30 Samsam (Prant-suse 2010)*

07.40 Hiirelabor (Lõuna-Aafrika Vabariigi 2009)*

07.45 Näh (Inglise 2007)*

07.50 Geronimo Stiltoni lõbusad lood (Itaalia 2008)*

08.15 Lastetuba*

08.25 Nuki ja sõb-rad (Saksa 2008)

08.35 Mõtölus (ETV 2005)

09.00 Ringvaade*

10.05 Smallville (USA 2007)

10.47 ERR-i uudised

17.00 Ajavaod (ETV 2011)*

17.30 Eesti keel maailmas, 4/4 (ETV 2004)*

18.00 Lastelavastus Pätü, 3/9 (ETV 1990)

18.30 Lastetuba

18.45 Arva ära, kui palju ma sind armastan (Kanada 2012)

18.55 Beni ja Holly väike kuningriik (Inglise 2009)

19.05 Stella ja Sam (Kanada 2011)

19.20 Aktuaalne kaamera (viipekeeles)

19.30 Aktuaalne kaamera (vene keeles)

20.00 Bata-reja

20.30 Kalailm

21.00 Traali-vaali (Eesti 2011)*

21.30 Unustatud filmid (Eesti 1985)

21.40 Unustatud filmid (Eesti 1971)

22.00 Vene draama Jessenin, 2/11 (Vene 2005)*

22.50 Spioonid: Topeltagent (Inglise 2007)

23.45 Maailma kino Maismaa (Itaalia/Prant-suse 2011)*

01.21 ERR-i uudised

Kanal 11

05.45 Talisman, 60

06.30 Totaalne ärkamine!

09.00 Doktor Oz*

09.55 Ellen*

10.50 Disai-niduo Novogratz

11.20 Superlapsehoidja*

12.10 Top Shop

12.25 90210*

13.20 Põrgulikud köögid: UUS!

14.20 Südametukse, 77

15.20 Südametukse, 78

16.10 Super-lapsehoidja

17.05 Naistekliinik, 74

18.00 Doktor Oz

19.00 Pilvede all

20.00 Ellen

21.00 Lihtne, kiire, maitsev!

21.30 10 aast-tat nooremaks USA

22.00 Piinlikud kehad: Viimane!

23.00 Mehi jalaga segada

00.00 Reporter

00.50 Naistekliinik*, 74

01.35 Pil-vede all*

02.20 Eva Luna, 7

03.05 Klikitähed

03.30 Doktor Oz

04.15 Doktor Oz*

05.00 Reporter*

TV6

06.00 Hommikuraadio

09.00 Seitsmesed uudised

09.30 Kodu keset linna 2, 38

10.00 Kutsuge Cobra 11 4, 62

11.00 Põrgulik retk

12.45 Kalamehejutud 4, 10

13.15 Top Shop

13.30 Kodu keset linna 2, 39

14.00 Tähevä-rav Atlantis 5, 13

15.00 Kutsuge Cobra 11 4, 62

16.00 Kuidas ma kohtasin teie ema 5, 10

16.30 A-Rühm 1, 10

17.30 Kutsuge Cobra 11

HOROSKOOP

JÄÄR Tegutsed aktiivselt ja oled ris-kimeeleolus – see annab sulle küll energiat, kuid muudab liialt hulljul-geks. Suhetes kipud liialdama – nii kiituste kui ka lautustega.

SÕNN Ebakindluse varjamiseks manad ette ametliku ja reservee-ritud näo. Peaksid rohkem oma peaga mõtlema, sest valmis lahen-dused ei taha praegu toimida.

KAKSIKUD Suhted mingi gru-piga võivad nüüd suuremat rolli mängida. Sinu ja mingi seltskonna vahel on praegu palju potentsiaal-seid pingeid.

VÄHK Kui midagi läheb untsu, siis võtad seda kõike liiga südamesse. Täna mõjutab sinu meeleolu ka seda, kuidas sa mõistusega asja-dest aru saad.

LÕVI Üritad oma tuttavate ees maailmaparandajat või siis uni-versaalset spetsialisti mängida. Iga asja kohta on sul kohe vastus valmis.

NEITSI Planeedimuster on edu-meelne, muutusi ja uuendusi soo-siv. Võimalik parandada vanu vigu või siis mingi sündmus minevikust ümber hinnata.

KAALUD Püüa asju rahulikumalt võtta! Iga asi tuleb omal ajal või natuke hiljem. Psühholoogilises plaanis oled tugevalt mineviku mõjude all.

SKORPION Päev on lausa loodud nii oma tõise kui ka koduse majapida-mise ülevaatamiseks ja korrastami-seks. Kuid võnked soosivad ka tege-lemist oma terviseküsimustega.

AMBUR Partnerite teema võtab ehk intrigeerivaid pöördeid – keegi kas mõjub salapäraselt või teeskleb ning segab vett.

KALJUKITS Ebakindlad või „piiri peal” olevad olukorrad ja suhted võivad nüüd lõplikult otsa saada. Aga ainult juhul, kui need takista-vad sinu arengut.

VEEVALAJA Pööra kõige roh-kem tähelepanu neile asjadele, mis on just lõppemas või lihtsalt lõppjärgus. Vahetult enne „valmis saamist” võib nüüd veel üllatusi ja pööranguid ette tulla.

KALAD Ebatäpsust ja juhuslikkust tuleks nüüd vältida – võid kergesti mõne asja ära unustada või jääda hiljaks tähtsale kohtumisele.

ILM

Neljapäev -5...-11
Kirdetuul 6–10 (15) m/s

Reede -6...-16
Kirdetuul 3–9 m/s

Laupäev -6...-21
Muutliku suunaga tuul 1–7 m/s

Pühapäev -2...-13
Edela- ja läänetuul 4–9 m/s

RISTSÕNA

	SÜGA-TRÜK-TEHNIKA	... ON TERVISEKS PÜHAPILT	ETV VETERAN HABRAS	TEHISKEEL KÜLMIKU-MARK	LASTEARST	3 x TÄHT KENASTI	VE NE POLITSEI ERILÜKSUS ETÜLEEN	...SAURUS MADAME	MI-BEMOLL ... TE, NAD HOBUSE LUKUMISVIB
VASTU-KATSE, PROOV (soksg k.)									
ÜKSIKVÖITE FIILM-LINDIL									
MISSIS									
SPORDI-RAJAITS									
NUUMERUS									
SIIN OLEV									
NAISENIMI									
MÜÜGH-LAUD									
AINA, ÜHA									
TEOSE LOOJA									
NORD-OST									
AVANENUID OTTEGA OLEMA									
VALUPISTE									
ASESONA									
NAISENIMI									
ERISUGUNE									

ERKKI KÕLU PÄEVAANEKDODIID

●● USA ja Venemaa president räägivad oma kohtumisel Hiinast: „Mis sa arvad, Vladimir, kas hiinlased on rahuarmastavad inimesed?”

„Mis sa nüüd, Barack! Anna neile vaid püss kätte – kohe on silm vidukil!”

●● Mees helistab sõbrale: „Tere, kuidas läheb? Kuidas dieedipidamine edeneb?”

„Suurepäraselt! Mäletad seda tätoveeringut, mis mu rinnal on?”

„Kuidas siis, muidugi mäletan ma su kotkast.”

„Niisiis – nüüd on temast saa-nud koolibri.”

●● Noormees tutvub neiuga ja kutsub teda pärast kinos ja restora-nis käimist enda poole.

„Noh, mis siis ikka... Aga tõe-näoliselt on sul niimoodi väga raske elada.”

„Üldiselt mitte. Ainult abikaasa läheb aeg-ajalt marru.”

PAUER

KRISTIAN PAUR

OLEN OMAS ELEMENTIS...

..AGA KUI JUHTUB...

...TUNNEN END KUI...

Nemi

USE MYHRE

KAS SA POLE TÕDINENUD AINULT MUSTA KANDMISEST, NEMI?

MUL ON ÜKS VALGE ASI KA!

VÄHEMALT, MUL OLI...

SEDA NIMETATAKSE KOHANEMISEKS.

SUDOKU

Pappocom

Lahendused ja vihjed: www.sudoku.com

	1			4		6	9
			5				4
7	5						
9			6		1		
		6	2	1	8		
		1		5			6
						8	2
3				6			
6	2		4			7	

SUDOKU reeglid

●● Täida tühjad kohad numbritega 1 kuni 9. Numbrid 1 kuni 9 peavad esinema igas 9 veerus, igas 9 reas, igas 3 x 3 ruudus. Igas reas, igas veerus ja igas 3 x 3 ruudus võib iga number esineda vaid ühel korral.

Eelmise mängu lahendus:

4	7	1	3	6	8	9	2	5
2	8	3	4	5	9	7	6	1
5	9	6	1	7	2	8	4	3
7	5	9	8	2	4	1	3	6
6	3	4	7	9	1	5	8	2
1	2	8	6	3	5	4	9	7
3	4	7	9	1	6	2	5	8
9	1	2	5	8	3	6	7	4
8	6	5	2	4	7	3	1	9

Sudoku EPL-i veebiväljaandes

Mängi: www.epl.ee/sudoku

Teadus

Tiit Kändler
teadustoimetaja

LÜHIDALT

Poistele ja tüdrukutele erinev rinnapiim

Emapiim on kõigile imetajatele esimene toit, kuid see ei teki ühtviisi. Nii inimestel kui ka teistel imetajatel sõltub emapiima koostis vastsündinu soost ja sellest, kas keskkonnatingimused on head või kehvad. Nende erinevuste nägemine aitab teadlastel paremini mõista inimese evolutsiooni.

Michigani osariigi ülikooli teadlased uurisid 72 Kenya maapiirkonna ema ja leidsid, et poja puhul oli rinnapiim rasvasem kui tütre puhul – vastavalt 2,8 protsenti ja 2,6 protsenti rasva. Vaestel emadel oli olukord vastupidine: tütarde emadel rasvasem kui poegade emadel – vastavalt 2,6 ja 2,3 protsenti. Tulemus on kooskõlas hallhüljeste, punahirvade ja reesusmakaakide puhul täheldatuga. Ka Massachusettsi heal järjel peredel on poiste emadel piim rasvasem.

Tulemused toetavad 40 aasta vanust evolutsioonibioloogia teooriat. Trivers-Willardi hüpotees kinnitab, et looduslik valik eelistab rasketel aegadel vanemate panust tütardele, kergematel aegadel poegadele. Erinevus peaks olema suurim polügaamsetes ühiskondades, kus meestel on mitu naist, nagu Kenya külates. Jõukad vanemad võivad panustada poistesse, et saada rohkem lapselapsi. Vaesed vanemad riskisid poistega, kes alustavad madalaimalt sotsiaalselt astmelt.

Hispaania teadlased on määranud rinnapiima bakterikoosluse ehk mikrobiota ja teinud kindlaks, et selles elab enam kui 700 liiki baktereid. Looe emaülas bakterivaba, sünnituskanalist saab ta algse mikrobiota, mis täieneb rinnapiima bakteritega. Uuringutest selgus, et mida ülekaalulisem on ema, seda liigivaesem on tema rinnapiima bakterikooslus. Pole teada, kas bakterite roll seedetraktis on hõlbustada seedimist või tugevdada immuunsüsteemi.

Allikad: Scientific American, AlphaGalileo

TSITAAT

Albert Einstein

füüsik

„Ma ei mõtle kunagi tulevikule. See tuleb piisavalt kiiresti.”

SOOVITUS

Pimeda aja valged lood

Pimedamal aastaajal sobib lugeda, kuidas ja miks öökullid nii valges kui ka pimedas hakka saavad ja mida on inseneridel neist õppida. Pärandkultuuri aastal tasub lugeda pärandiks jäetud eluasemete kohta. Tormide hooajal on kasulik tutvuda tsüklonitega. Kõnelusest raku-bioloog Toivo Maimetsaga selgub, kuidas on muutunud vähi ravimise paradigma. Kel sellest vähe, saab reisida Tõvamaale või siis uurida lusitaania teetigu ja Eestile esmakordset ja uut küür-kärblast.

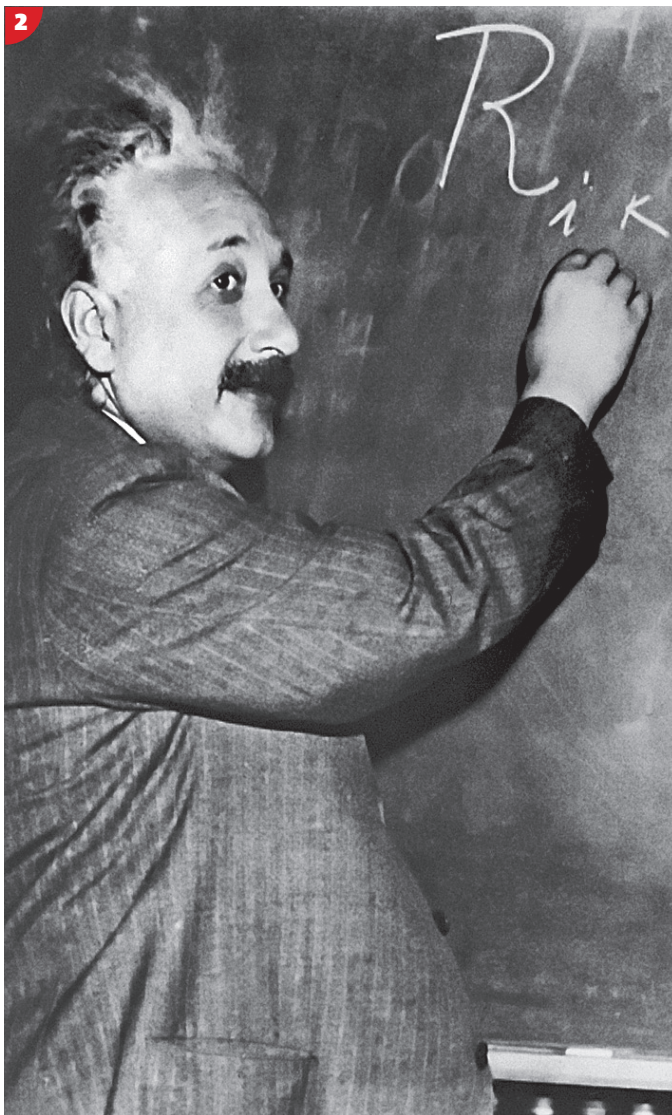
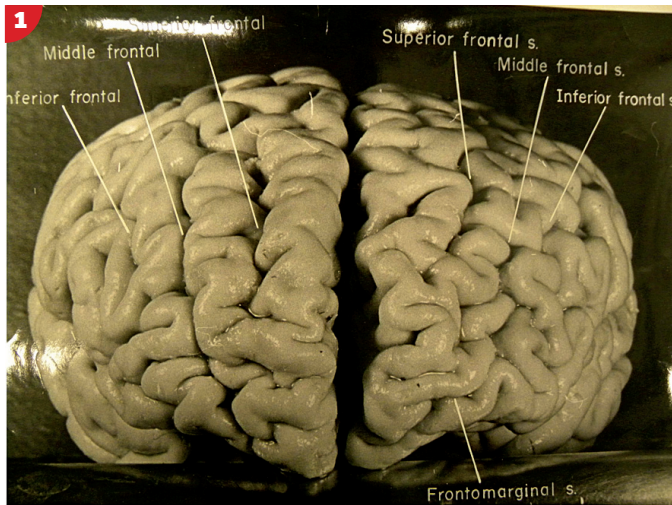
Eesti Loodus

Jaanuar 2013
Loodusajakiri
MTÜ, 64 lk

Einsteini aju ennetas inimese evolutsiooni

Saksamaal võib Berliini lähedal Potsdamis Telegrafenbergi ehk Telegraafimäe teaduspargis näha kummalist ja veidike kuulsa kata-loonlase Antoni Gaudí *art nouveau* stiili meenutavat torni. Kuid see pole Gaudí projekteeritud, vaid hoopis saksa arhitekti Erich Mendelsohni looming. 1921. aastal valminud ekspressionistlik torn ehi-

tati selleks, et mõõta ülitäpselt Päikese gravitatsioonist tingitud üliväikesed spektrijoonte nihked, mida nüüd tuntakse punanihkkena. Sellega püüti tõestada Einsteini üldrelatiivsusteooriat ja seetõttu kannab päikeseobservatoorium Einsteini torni nime. Einstein selles ei töötanud, vaid toetas päikeseoteleskoobi ehitamist ja külastas seda kord

-1- See foto Albert Einsteini aju tavalisest suuremast prefrontaalsest koorest tehti 1955. aastal vahetult pärast teadlase surma. **-2-** Einsteini aju uurinud teadlased tuvastasid, et see viitab erakordsetele matemaatilistele võimetele ja ruumilisele mõtlemisele.

Fotod: AFP / Scanpix

koos arhitektiga. Tema kommentaar torni arhitektuurile oli pärast mõnetunnilist mõtlemist lühike: „Orgaaniline.” Mälestus Einsteinit ja tema ajust püsib siiani.

Sa võid olla kui suur geenius tahes ja sinu kätes võib olla võim muuta inimese maailmapilti, ent oma surmajärgset saatust sa ei määra. Ei määra isegi mitte seda, mida hakatakse peale sinu ajuga. Geneetikud on järjestanud inimese genoomi ja seeläbi saanud jälile paljude tervisehäda põhjustele. Mikrobioloogid on uurinud välja inimeses elavate bakterite rolli ja leidnud, et see ulatub seedimisest kuni immuunsüsteemi ja mõtetegevuseni välja. Vaikimisi on need uuringud silmas pidanud ka inimese aju. Mõista, kuidas aju toimib, tähendab saada võim oma aju üle. Ravida seda vajaduse korral, aga äärmuslikel juhtudel ka suunata ja hallata. Et aju mõista, on vaja uurida eriliste ajude omadusi. Nõnda pole imeks panna, et teadlased Einsteini aju ikka ja jälle ette võtavad.

Geniaalse aju matemaatika

Kui Albert Einstein 18. aprillil 1955. aastal veidi pärast kella ühte päeval Princetoni haiglas kõhuaordi aneurüsmi tagajärjel 76-aastaselt suri, siis võeti tema aju kolbast välja ja kaaluti see üle. Kaaluks saadi 1230 grammi. Geeniusse aju mõõdeti veel neljakümnel viisil ja pisteti seejärel kümneprotsendilise formaliini lahusesse. Luba

Einsteini aju on pool sajandit jupikaupa reisinud ühest USA ülikoolist teise.

selleks saadi Einsteini pojalt Hans Albert Einsteinilt ja testamenditajalt Otto Nathanilt, kes osalesid surmajärgsel ülevaatusel.

Tegevus oli tähtis, uuriv patoloog Thomas S. Harvey võttis 35 mm kaameraga tosin-kond mustvalget fotot, enne kui jagas aju 240 osaks. Välja arvatud silmad ja aju, kremeeriti Einsteini keha tema surma päeval. Einsteini silmade kohta pole teada muud, kui et need anti erakätesse. Lahangu aruanne on olnud viimased 18 aastat kadunud.

Novembri keskel ilmus neuroloogiaajakirjas Brain (Aju) Florida osariigi ülikooli antropoloogi Dean Falki ja tema kolleegide pikk ja põhjalik artikkel, mille kolm autorit

lahkavad Einsteini ajukoore mõistatust. Einsteini ajul on eriline prefrontaalne koor ehk esiosa ajukoor, mis „võib olla andnud panuse neuroloogilistesse substraatidesse tema märkimisväärsede kognitiivsete võimete tarbeks”, nagu kirjutavad Falk ja tema kolleegid. Need alad, mis tüüpiliselt esindavad näo ja keele tegevust, on Einsteini vasakus ajupooles laienenud. Tähtsa tunnuseks esitavad teadlased, et Einsteini aju kiirusagarad on „ebaharilikud ja võivad anda neuroloogilist tuge tema visuaalruumilistele ja matemaatilistele võimetele”. Sedasama on oletanud mõned teisedki uurijad.

Mõtteeksperimentide aju

Einsteini aju on kohati tüüpiliselt ebasümmeetriline, kuid erinevalt kirjanduse andmetest leiti, et see ei ole sfääriline. Vasaku ajukoore siseosa pindala on parema omast suurem, seegi viitab erakordsetele matemaatilistele võimetele ja ruumilisele mõtlemisele.

Einsteini aju on poole sajandi jooksul jupikaupa reisinud ühest USA ülikoolist teise, Princetonist keskosariikidesse ja 1996. aastal jälle Princetoni tagasi. Ajukoe proove või fotosid on saanud vähemalt 18 uurijat, nende uurimise põhjal on trükitud vähemalt kuus artiklit. Näiteks on leitud, et Einsteini aju mõnes piirkonnas oli keskmisest suurem gliia ja neuronite suhe, suurem neuronite tihedus või muud ehituse iseärasused. 1988. aastal püüti järjestada Einsteini ajurakkude DNA-d, ent leiti, et see on liialt lagunenenud.

Kokkuvõtteks. Einsteini aju on nüüd veel kord tunnistatud erakordseks. Selle mõne osa

ehitus erineb suuresti võrdluseks olnud inimeste ehitusest. „Einsteinil oli suhteliselt suur prefrontaalne ajukoor, mis võis tagada tema erakordsed tunnetuslikud võimed ja viljakad mõttelised eksperimendid”, järeldavad uurijad. Teadlased rõhutavad, et inimeste evolutsiooni käigus suurenes just see ajupiirkond ühes tunnetusvõime suurenemisega.

Nii et Einstein oli meist teistest kiiremini evolutsioneerunud *Homo sapiens*? Tema aju uurinud teadlased nõnda muidugi ei ütle, aga lihtsurelikud võivad seda järeldust enesele olgu või muheldes lubada. Võibolla ütleks Einstein pärast mõningast mõtlemist selle järelduse peale: „Orgaaniline.” ●

LEHT + DVD

ISSN 1406-0779

Eesti Päevaleht

© Kõik Eesti Päevalehes avaldatud artiklid, fotod ja illustratsioonid on autoriõigusega kaitstud teosed, mille kasutuse reeglid on sätestatud autoriõiguse seaduses. Rõhutame, et nende reprodutseerimine ja levitamine ilma AS-i Eesti Ajalehed kirjaliku nõusolekuta on keelatud. Toimetusel on õigus kaastoid nende selguse huvides toimetada ja lühendada. / Kaastoid ei tagastata ega retsenseerita. / Kaebuste korral ajalehele sisu kohta võite pöörduda Pressinõukogusse, pn@eal.ee, või tel 646 3363

Peatoimetaja: Urmo Soonvald, 680 4400

Toimetuse: Narva mnt 13, 10151 Tallinn, 680 4400, faks 680 4401, e-post mail@epl.ee **Eesti uudised** 680 4400, kohalikud uudised 322 3487, välisuudised 680 4455, **Ärileht** 680 4400, **arvamus** 680 4450, **kultuur** 680 4470, **sport** 680 4490. Tellimine 680 4444, tellimine välismaale KE Ajakirjanduse OÜ 641 1753, reklaam 680 4500. EPL Online www.epl.ee Väljaandja: AS Eesti Ajalehed, rg-kood 10004521

LEHT

9 771406 188600

ISSN 1406-0869